

ŽIVA ZAJEDNICA

WWW.ZIVA.ZAJEDNICA.CRO
LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH ZAJEDNICA
MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN GEMEINDEN
D 2384 E · 2.50 DM · LISTOPAD/OKTOBER 2001 · BROJ/NR. 10 (219)

LEBENDIGE
GEMEINDE

Da život
imaju

Foto: A. Polegubić

Listopad – Gospin mjesec

▲ Čudotvorni izvor vode na mjestu ukazanja Majke Božje u Banneuxu (Belgija). Hodočasnici mole pred Marijinim kipom i sa sobom kućama nose čudotvornu vodu.

Foto: A. Polegubić

▲ Kip Majke Božje (15. stoljeće) u hodočasničkoj crkvi Maria Sternbach kod Friedberga. Ta crkva

spominje se prvi put daleke 778. godine. Sve do 1720. bila je to župna crkva, a sada je omiljeno Gospino proštenije u Gornjem Hessenu. Vjernici HKM Giessen imali su tu svoje prvo župno hodočašće 30. rujna 2001.

Foto: I. Krezo

▲ Pod zaštitom Blažene Djevice Marije 11. rujna 2001. u Mainzu su svoj srebrni bračni jubilej proslavili Jela i Anto Zwidrak. Svečanu misu zahvalnicu slavio je župnik fra Josip Bebić, a u misi su čitanjem i pjevanjem aktivno sudjelovala i njihova djeca: Josip, Ivan, Ivana, Antonija i Ana te zet Ivica s unucima Kristianom i Kristinom. Poslije mise je za sve uzvanike priređena bogata večera u misijskoj dvorani.

▲ Pjevački zbor HKM Liege (Belgija), kojim je dirigirao o. Drago Rogina, uzveličao je svojim pjevanjem hodočasničku misu u Banneuxu 16. rujna 2001.

Foto: A. Polegubić

Prvo župno hodočašće HKM Giessen u Maria Sternbach započelo je blagoslovom hodočasničkih vozila, koji je obavio đakon Mato Valjan. No, do crkve u Sternbachu valjalo je ići pješice oko dva kilometra pa je to bilo istinsko hodočašće. Foto: I. Krezo

U OVOM BROJU

5 motrište

Anto Batinić • U Božje ime?

6 obitelj

Naučite rješavati probleme u obitelji

9 vjera

Ante Vučković • Vjera i vjernost

10 reportaža

Adolf Polegubić • Obogaćeni kod Djevice siromaha

22 život

Marijan Markotić • Zdravi bolesnik

Jozo Župić • Andeo samačkog života

13 lebendige gemeinde

Josip Klarić • Die Familie – Mittelpunkt der Pastoral

Antonia Tomljanović-Brkić • Marktwerte

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main

An den Drei Steinen 42

Tel. (0 69) 95 40 48-0

Fax (0 69) 95 40 48 24

E-Mail:

kroatenseelsorge@t-online.de

zivazajednica@t-online.de

Herausgeber/
Izdavač: Kroatenseelsorge in Deutschland

Verantwortlich/
Odgovara: Josip Klarić

Chefredakteur/
Glavni
urednik: Anto Batinić

Redaktion/
Uredništvo: Ivek Milčec, Jura Planinc,
Adolf Polegubić, Jozo Sladoja,
Antonia Tomljanović-Brkić,
Stanka Vidačković, Jozo Župić

Layout: Ljubica Markovica-Baban

Lithos + Seiten-
montage: Fotosatz Service Bauriedl
64546 Mörfelden-Walldorf

Druck: Spenglers Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto
(s poštarijom);
za ostale europske zemlje: DM 40,-
za prekomorske zemlje: DM 60,-

Bank-
verbindung: Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01)
bei der Frankfurter Sparkasse

Izišao VODIČ 2002.

„Kršćanstvo vjeruje da je Bog vjran i da će ispuniti svoja obećanja. Odgovor na Božju vjernost je naša ljudska vjernost. Potrebno je hrabrosti povjerovati kako vjernost trajnije ispunja našu glad za Bogom, negoli što to čine zavodljiva obećanja“, piše u ovom broju naš stalni kolumnist dr. fra Ante Vučković u članku „Vjera i vjernost“. Te riječi su osobito važne u ovom teškom i neizvjesnom povijesnom trenutku. U ime vjere ne mogu se činiti zločini niti se smiju ugrožavati osnovna ljudska prava i slobode, o čemu opširnije možete čitati u motrištu.

Na naslovnici ovoga broja stavili smo sliku jedne mlade hrvatske obitelji u iseljeništvu. Susreli smo ih na hodočašću u Banneuxu u Belgiji. O tom hodočašću i svetištu možete pročitati reportažu u ovom izdanju. Ali tema ovog broja je ponovno obitelj, odnosno prevladavanje sukoba i problema u obitelji i obiteljskom životu. U tu svrhu predstavili smo „metodu bez poraza“, kao metodu rješavanja obiteljskih nesuglasica. Ta se metoda uči na obiteljskim seminarima, pa se potom provodi u životu. O pastoralu obitelji u našim za-

jednicama govori se i u rubrici Delegation pismo na njemačkom jeziku. Da je samo malo više dobre volje, mnogi obiteljski problemi, pa i tragedije, spriječili bi se na vrijeme.

Našu drugu stranicu u boji posvetili smo Gospi i mjesecu listopada koji je njoj posvećen. Ovih dana i Papa moli Kraljicu mira za mir u svijetu. To će zasigurno slijediti brojni vjernici diljem svijeta, pa to činimo na svoj način i mi. Molitva za mir je istinska zadaća i obveza svakog pravog vjernika.

I na kraju bi nam bilo vrlo drago da nam se više javljate, da nam pišete i izrazite svoje mišljenje o pojedinim priložima i listu općenito.

Obavještavamo Vas da je naš ured izdao jednolisi zidni kalendar s imenima svetaca za sljedeću 2002. godinu. Također smo izdali i VODIČ 2002., popularni adresar svih hrvatskih katoličkih misija i župa u svijetu, socijalnih savjetovališta Caritasu u Njemačkoj te najvažnijih crkvenih adresa u domovini i Njemačkoj. Oba izdanja možete naručiti na našoj adresi.

Srdačno Vas pozdravljamo, želeći Vam mir i dobro.

Uredništvo

Sol zemlje, svjetlo svijeta

U tako složenoj i zamršenoj stvarnosti postajemo svjesni kako je nužno da kršćani budu „sol zemlje“ i „svjetlo svijeta“. Isusove riječi: „Vi ste sol zemlje... Vi ste svjetlo svijeta“ (Mt 5,13-14) stoga su tema i vodilja sljedećeg Svjetskog susreta mladih (u Torontu, Kanada, od 18. do 28. 7. 2002.).

Znajući za obveze koje proizlaze iz krštenja, mladi vjernici se ne zadovoljavaju ispraznim zabavama, prolaznim modama i površnim projektima; naprotiv oni gaje duboku čežnju za Gospodinom i trude se izbjegavati osrednjost i konformizam, koji su nažalost naširoko rasprostranjeni u društvu.

Dragi mladi, vi dobro znate da se ne može biti „sol zemlje“ i „svjetlo svijeta“, ako se ne teži za svetošću.

Želim da u vašem životu nikada ne nedostaje tog duhovnog ideala! Čovječanstvo trećeg tisućljeća treba mlade ljude, snažne u vjeri i veliku dušnu u službenju braći i sestrama. Ono treba mlade zaljubljene u Krista i njegovo Evanđelje.

(Papa Ivan Pavao II. u Angelusu 19. 8. 2001.)

Otkrijte svoje kršćanske korijene, učite povijest Crkve, produbite znanje o duhovnoj baštini koja vam je predana, ugledajte se na svjedoke i učitelje koji su živjeli prije vas! Samo ako ostanete vjerni zapovijedima Božjim, Savezu, kojeg je Krist zapečatio prolivenom krvlju na križu, moći ćete biti apostoli i svjedoci novog tisućljeća.

(Papa Ivan Pavao II. u Poruci za XVII. Svjetski dan mladeži u Torontu 2002.)

Small country for expensive holidays

Nema vode! Kraljevski grad samo na ploči.
Konobar nas ne vidi. Noćni život – živa dosada.

Ovogodišnji odmor proveli smo u **Lijepoj našoj**. Na slovensko-hrvatskoj granici djelili su i ove godine prospekte o Hrvatskoj kao turističkoj zemlji. Je li to ovaj put doista „Small country for great holidays“ ili možda prije „Small country for big problems“, pitala sam se. Vidjet ćemo. Još nisam izgubila nadu, a priprema za „alternativni“, „ekskluzivni“ te „individualni“ turizam je navodno bilo mnogo.

I zaista, ovoga ljeta su **pune ulice** auta sa **stranim** registracijama, osobito onih iz Zagreba, BiH i Slovenije. Stižem u svoj primorski rodni kraj i jedva čekam da se okupam u našem lijepom čistom Jadranskom moru. Vrijeme je izvršno za sunčanje. Nema niti jednoga oblaka. Nakon dugotrajne kiše u Njemačkoj ovo je pravo osvježanje. I tuševa ima na našoj plaži, ali nove su one limene kutije pored njih u koje treba ubaciti kune jer inače **nema vode!** Ne tuširam se.

Nakon obilaska uže obitelji krećemo u Dalmaciju, točnije u hrvatski kraljevski grad Nin koji je prepun spomenika iz najstarije hrvatske povijesti. Na ulasku u Nin stoji velika tabla s natpisom **Hrvatski kraljevski grad**, i to je sve! Želim posjetiti crkvicu sv. Nikole iz 9. stoljeća koju poznajem sa slika iz knjiga, ali **put do nje je kamenit** i moramo paziti da ne oštetimo auto.

I dalje nas prati izvršno vrijeme. Kupanja i sunčanja bez granica! Na povratku s plaže slučajno nailazimo na jednu predivnu malu crkvicu iz 11. stoljeća. „Koje kulturno bogatstvo! Ali šteta što je oko nje zarasla trava, pa se ne može tek tako lako ni vidjeti.“ Mi smo je sasvim slučajno otkrili.

Sljedećih dana saznajemo da se nude jednodnevni izleti brodom na Kornate odnosno Dugi otok. Ne možemo odoljeti, ponuda je zaista dobra. Već smo mnogo toga čuli o jedinstvenoj ljepoti naših otoka. Drugo jutro ustajemo u 6 sati jer brod kreće u 8 sati iz Zadra. Vrijeme je i dalje sunčano, već rano ujutro je tolika vrućina da svi bježimo na pokrivenu palubu. Stižemo na Dugi otok i bježimo od vrućine u jedan od dva restorana. Dok sjedimo i čekamo konobara, promatram ugostiteljski objekt. Dobro **zapušteno**, ovdje se sigurno već 20 godina nije ništa obnovilo, pomislim u sebi, a svaki dan stižu

nove skupine znatizeljnih turista. Konobar neprestano prolazi pokraj nas kao da nas ne vidi. Dižemo se bez pića jer žurimo na Slano jezero. Slano jezero je doista slano, puno slanije nego more, to se osjeti poslije kupanja kad koža zateže i boli na suncu. Šteta što nema tuševa! Ali nema veze, **barem nas vrijeme služi** i uz jedinstveni pogled na more sa stijena visokih oko 160 metara zaboravlja se sva bol. Kasno navečer stižemo opet u Zadar. Prolazimo pokraj crkve sv. Donata, najmonumentalnije građevine hrvatskog srednjeg vijeka i odlučujemo ući. Na ulazu kupujemo kartu od gospode koja djeluje kao da će u sljedećem trenutku zaspati. Malo razočarana što u crkvi nema nikakvih objašnjenja, tj. informacija o građevini, na izlazu kupujem letak da barem kod kuće mogu nešto pročitati. Imam sreću što znam hrvatski jer je letak tiskan samo na tom jeziku.

Sve je vruće i vruće, a sparina gotovo neizdrživa. Hitna pomoć ima pune ruke posla jer ljudi masovno padaju u nesvijest. Večeri su stoga osvježanje. Osvježujemo se hodajući od kafića do kafića. Malo je dosadno. Zar ovdje nema žive glazbe?, pitam domaće ljude. Ima, samo je treba naći! Našli smo konačno mjesto u kojem ima noćnog života, gdje su pune ulice ljudi, gdje se čuje glazba sa svih strana, gdje nude pizze, fastfood i coca-colu u provizornim kolibama, gdje se prodaju suveniri i raznorazni kič kao na buvljaku. Lifebandovi **improviziraju**, da ne kažem uče se svirati, a sviraju za strane goste čak i **internacionalne pjesme**, pa se tako može čuti i po koja pjesma srpskih narodnjačkih interpretatora.

Vrijeme godišnjeg odmora približava se kraju. A i pogled u novčanik signalizira da je vrijeme za polazak. Na putu prema Njemačkoj, dok prolazimo kroz Senj, doživljavamo pravu buru. Dolazi s Velebita u pravo vrijeme da otjera svu ovu sparinu i prašinu koja pritišće zemlju i koja čovjeku ne da disati. Ponovno se divim prirodi i ponosno udišem čist i svjež zrak svoga rodnoga kraja. Posljednji put ovoga ljeta. Prolazimo hrvatsko-slovensku granicu: „By, by, Croatia, small country for expensive holidays!“

Antonia Tomljanović-Brkić

A di su masline?

Hrvatsko more i priroda – predivno! Ni maslina ni maslinova ulja! Zahodi – bez ključa, papira – prijaviti. Od Dubrovnika do Zadra cijeli dan!

I ove sam godine imala priliku ljetovati u „Lijepoj našoj“ zajedno s prijateljicom, Njemicom, koja do tada nikad nije bila u Hrvatskoj. Hrvatska nam se, pogotovo njezina priroda, počevši s morem, otocima, starim gradovima, sve više svidala što smo više putovali. Ipak, da bi slika bila još ljepša, pogotovo u očima stranih turista, treba još mnogo toga poboljšati.

Tako, na primjer, u tzv. zemlji maslina, gdje u Dalmaciji na svakom kantonu bar jedna maslina raste, rijetko ćete naći u restoranu bočicu maslinova ulja uz kvasinu. A najveći je apsurd što su uvozne španjolske masline znatno jeftinije od hrvatskih!

Dalje, u restoranima često ni u miru ne možete završiti svoje jelo jer vam leteći konobari odnesu tanjure, a odmah i čaše čim ste popili svoje piće. To se često zna dogoditi i u kafićima. Drugi primjer: pravo je veselje naići na zahod čija se vrata daju zaključati, u kojem ima toaletnog papira i gdje se ruke mogu pošteno oprati i obrisati, i koji je uz to još i čist.

Na žalost, zna se dogoditi da ljudi koji vas uslužuju nisu osobito ljubazni, a vozači autobusa prilično – oprostite na izrazu – mutavi: oni jednostavno ne reagiraju na vaša, na hrvatskom jeziku postavljena pitanja; tek ćete kod trećeg ili možda kod četvrtog pokušaja imati malo sreće. A ako ste stranac, onda doviđenja, jer većina vozača ne govori ni engleski ni njemački. Da ne zaboravim – za svaki komad svoje prtljage morate platiti pet kuna! I od Dubrovnika do Zadra se vozite cijeli dan, a to je opet stara priča o lošem stanju hrvatskih cesta!

Da ne zaboravim: u Hrvatskoj se često mora plaćati upotreba mora. Ne svatko, nego valjda kako tko, pogotovo stranci. Ja bih predložila da se za taj novac onda i nešto nudi, da plaža bude bar čista i uređena, ono najosnovnije, bez krhotina stakla i sa sanitarnim uređajima. I što sam još primijetila: koji put kantu za smeće morate tražiti s povećalom!

I još jedna stvar: čim ste malo mlađa osoba i ženskog spola, odmah ste „mala“ i „ti“! Malo više uljudnosti nikome ne bi škodilo.

Marija Bilandžić

Piše: Anto Batinić

U ime Božje?

U ime Boga se, za ime Božje, ne može i ne smije činiti zlo! Ne može se religijom nazvati uvjerenje koje promiče mržnju i rat. Samo mir može biti svet, a ne rat!

Imaju donekle pravo oni koji govore da će nakon terorističkih napada na SAD biti sve drugačije. Život teče svakako dalje svojim više-manje uobičajenim tijekom pa će se većina stvari i događaja odvijati kao i dosada. Kad se međutim kaže da će sve biti drugačije, misli se na bitne, na najvažnije stvari. Problem je međutim što u svijetu još ne postoji suglasje oko toga što su to najvažnije stvari. One su navedene u poveljama Ujedinjenih naroda, a nalaze se i u većini filozofskih i religioznih predaja i usmjerenja. Na papiru sve to lijepo izgleda, ali se u životnoj praksi često različito tumači i provodi.

Pritom su vrlo često ugrožene najvažnije vrednote i osnovna ljudska prava i slobode. Nije stoga čudno što se cijeli svijet digao na noge nakon nedavne američke tragedije. Doduše, sličnih tragedija, u manjem ili većem opsegu, u ovom ili onom obliku, bilo je i ranije diljem svijeta. Nisu se međutim dogodile u Americi, pa samim tim nisu zadobile ovakvo globalno obilježje. Usto je ova američka tragedija ukazala na novu dimenziju zla globalnoga terorizma. O njegovim uzrocima dalo bi se nadugo i naširoko raspravljati, ali se njegova brutalnost ničim ne može opravdavati.

I tu dolazimo do vrlo osjetljivog religijskog odnosno religioznog segmenta te pojave. Sad je, čini se, posve sigurno da je napad na Ameriku, ali i neki drugi raniji napadi, bio religiozno motiviran. Štoviše, u religiji islama on nije našao samo svoju motivaciju, nego i svoj izvor, hranu i snagu. Ma koliko to bilo teško priznati civiliziranim i istinski religioznim ljudima, jer to silno bogohulno zvuči, napad je ipak izvršen – „u ime Božje (Allahovo)“, dakle prvotno iz religioznog uvjerenja. On ima dakako i druge ciljeve, političke, društvene, ekonomske... Problem je međutim što svi ti ciljevi u islamu nisu samostalni i neovisni, nego služe jednom jedinom cilju: uređenju cjelokupnog života na islamskim načelima. I to ne samo u islamskim zemljama nego u cijelom svijetu, ognjem i mačem, ne birajući sredstva.

Upravo je takva religijska dimenzija poslužila nekim intelektualcima da religiju i religioznost općenito, bez obzira na konfesionalnost, prozovu za to i za gotovo svako drugo zlo u našem svijetu. Oni su to učinili navodeći jednostrano isključivo negativne argumente i primjere iz temeljnih vjerskih spisa, iz vjerske prakse, tradicije i povijesti. Religijama i religijskim zajednicama ima se očito što i prigovoriti i zamjeriti. Osobitu osudu zaslužuju fundamentalistička i pogrešna tumačenja vjere kao i društveno-političke zloupotrebe i manipulacije vjerom. Za osudu je i nesprenost na istinski međureligijski dijalog odnosno njegovo pretežito hinjenje. I još je puno toga neprihvatljivoga u religijskoj praksi i tradiciji mnogih zajednica.

Mora se međutim istaknuti da su osnovne ljudske slobode i prava definirane upravo u području religioznoga. Na tim vrednotama, kao što su 10 Božjih zapovijedi, zlatno pravilo, Isusove zapovijedi ljubavi i mira, poruke mira i ljubavi kojih ima u svim religijama, počiva suvremena civilizacija. Zato je religiozna motivacija pri udaru na te temelje zločin i grijeh prvoga reda, koji s pravom religioznošću nema nikakve veze. U ime Boga se, za ime Božje, ne može i ne smije činiti zlo! Boga samo, poput sv. Franje, možemo moliti da nas sve učini oruđem svoga mira u svijetu. Što bi tek bilo s ovim svijetom da nije bilo i da nema upravo te religiozne svijesti. Istinska religiozna svijest odgaja ljude za mir i dobro, za dijalog i toleranciju, za ljepotu i napredak. Ne može se zapravo ni nazvati istinskom religijom ona uvjerenja koja promiču rat (rat ne može nikada biti svet kao što ni džihad ne može biti svet). Samo mir može biti svet; mir a ne rat! Taj mir i dijalog osobito zapadni kršćanski i islamski svijet moraju tražiti na tragu asijske tradicije: na primjeru sv. Franje Asiškoga i njegova pomirateljskog djelovanja u vrijeme križarskih ratova i na primjeru i pape Ivana Pavla II. i svjetskog susreta religija u Asizu prije dvadesetak godina. U ovom trenutku Asiz opominje i obvezuje!

Kasna „haaška satisfakcija“

Čini se da će konačno i Hrvati u BiH dobiti kakvu-takvu „haašku satisfakciju“. Radi se o podizanju haaških optužnica za ratne zločine protiv bošnjačko-muslimanskih vojnih zapovjednika i njihovu pritvaranju u Haagu. Na sudu je dakako da dokaže tko je odgovoran za te zločine. A njih je doista mnogo (usp. knjigu: Ivica Mlivončić, „Zločin s pečatom“, ISBN 953-6058-12-X, Mostar 2001.). To je činjenica koju su dosad ignorirali ili nijekali gotovo svi relevantni domaći i međunarodni čimbenici. Neorganizirane i slabe hrvatske pokušaje da se ukaže i na zločine nad Hrvatima i da ih se prikaže najvećim žrtvama rata u BiH, nitko nije uzimao ozbiljno, iako su baš Hrvati u BiH prepolovljeni te od svih, pa i od svojih, izdavnici i prodavani poput roblja.

Zato nije čudno što se „haaška pravda“ najprije iskalila upravo nad njima, prikazavši ih gotovo jednim krivcima za sve zlo u BiH. Učinjeno je to čak prije optužbi a kamoli prije hvatanja srpskih kreatora i počinitelja zločina. Uz tu činjenicu pogrešno su, paušalno i pristrano donesene povijesne i političke kvalifikacije o uzrocima, počecima i tijeku rata, posebice bošnjačko-hrvatskog sukoba. On se više neće moći vezati samo za zločin u Ahmićima nego i za ranije sukobe i zločine, koje je inicirala i počinila Armija BiH. Sad će i najzagriženiji hrvatski novinari, premda teška srca, morati spomenuti zločine s te strane, a ne samozaovoljno i slavadobitno opisivati samo one hrvatske. A uloga mudžahedina u BiH tek sad dobiva pravu političku težinu, te zbog zlodjela i otrovnog utjecaja koji su polučili u BiH. I za to je netko odgovoran.

A. H.

Naučite rješavati

Nema trenutka kada netko s nekim nije u sukobu: sa samim sobom, s obitelji, s drugim, s okolinom. Mi ljudi živimo zapravo uvijek u sjeni sukoba. Sukobi mogu biti veći i manji, lokalni i globalni, ideološki i ratni. Sukobi mogu donijeti puno zla, ali su vrlo često i poticaji na rješavanje problema i na dobro. Sukobe ne treba prešućivati nego ih treba rješavati. Obiteljski sukobi prerastu često u drame i tragedije upravo zato što se nisu počeli rješavati na vrijeme. U uspješnom prevladavanju sukoba može pomoći i sljedeći prilog koji predstavlja „metodu bez poraza“ za rješavanje sukoba.

Tradicionalne afričke plemenske zajednice gledale su u solidarnosti velike obitelji, klana i plemena osnovicu svoga postojanja. Kako bi se održao socijalni mir u okviru životnih zajednica razvije-

koraka „metode bez poraza“. Na početku svakog novog koraka voditelj/ica tumači obiteljima zajedno o čemu se radi kod sljedećeg koraka i kako ga treba prakticirati u pojedinačnim obiteljskim sku-

broka posve prljava...“). Za prvi pokušaj često je bolje uhvatiti se jednog starog, već dulje problematičnog stanja, umjesto nekog akutnog i hitnog sukoba. Time će i djeca lakše shvatiti da je nova metoda i njima korisna i da ne predstavlja neki drugi put koji ide u korist roditelja. Započnite pitati djecu: „Koje probleme, prema vašem mišljenju, imamo u obitelji?“ Te probleme ispišite na papir i napravite popis. Upotrebljavajte „ja“ – poruke. Izbjegavajte ponižavanja ili okrivljavanja (slabijih članova, npr. djece).

Svi članovi su pozvani iznijeti svoje stajalište. Uzmite vremena i uvjerite se da se različita stajališta potpuno predstavite i uzajamno shvate. Ako se netko ponaša odbojno ili srdito, prakticirajte „aktivno slušanje“. Ne potiskujte svoje osjećaje, tako da jasnom postane potreba da uopće započne proces rješavanja.

Različita shvaćanja doprinose ponekad da se problem u tijeku razgovora nanovo opiše, jer je prva slika bila možda previše površna. Prije nego što prijedete na sljedeći korak, neka bude jasno da je svima koji prihvaćaju opisivanje problema – to stvarno problem koji skupa žele riješiti. Važno je da se iznesu konkurentne potrebe. Ne radi se o tomu da se nade jedno teoretski optimalno rješenje za postavljanje problema, nego da se nađu prikladna rješenja proturječnim potrebama onih koji su pogođeni. Svi sudjeluju u potrazi za rješenjem koje bi bilo prihvatljivo svima. Najvažnije je da svi vjeruju u iskrenost ove želje.

2. Razviti moguće alternative rješenja

Ovdje počinje kreativni dio rješavanja problema. Mora postojati puno različitih mogućnosti da se problem riješi. Često se ne mogu odmah naći rješenja koja bi bila dorasla problemu, ali ona potiču nove prijedloge. Rješenja najprije kažite djeci. Sva rješenja uzmite ozbiljno i mislite na „aktivno slušanje“. Prihva-

I djecu treba uključiti u donošenje najvažnijih odluka u obitelji. Skladna obitelj ostaje ideal kršćanske obitelji.

ni su zamršeni upravni sustavi. Djelatnu strategiju prevladavanja sukoba predstavljale su pritom duge, često gotovo isprazne i iscrpljujuće pregovaračke skupštine.

Temeljna dimenzija razgovora, što više razgovora, nalazi se u pokušajima prevladavanja problema tzv. „metodama bez poraza“ u obiteljskim i sličnim zajednicama. Stvaralački impuls ovih metoda sastoji se u svjesnom i hotimičnom odricanju od izravne uporabe dane vlasti i autoriteta. Poštivanje vlastitih i drugih potreba tvori zajedništvo koje počiva na poštovanju, ljubavi i miru.

U ovom modelu pozivaju se obitelji da upoznaju ovaj oblik prevladavanja sukoba u vlastitim obiteljima, i to ponajbolje na jednom tečaju ili seminaru. Kroz dva dana zajedno se uvježbava šest

pinama. Nakon toga svaka obitelj tvori malu skupinu da izvrši taj korak.

Na prvom susretu uvježbava se prvih pet koraka. Peti korak sadrži provođenje u svakodnevici. Na drugom obiteljskom danu, koji slijedi nakon određenog vremena, razmišlja se o tom provođenju u svakodnevicu.

1. Spoznajemo problem i opisujemo ga

Ovdje dolazi do stanja koje se izdiže iz mnogih procesa zajedničkog života. Jedan član obitelji doživljava ga neželjenim pa ga treba mijenjati. Tada jasno recite:

- a) Što osjećam?
- b) Koje potrebe nisu zadovoljene?
- c) Što me uznemiruje?

Izrazite svoje osjećaje sasvim jasno („Ljuti me kad je kuhinja nakon tvojih

vjera probleme u obitelji

čajte sva rješenja i u svim okolnostima izbjegavajte bilo kakvo ocjenjivanje ili kritiku pojedinog rješenja.

Kad se stabilizirate, formulirajte problem još jednom. Možete razviti rješenja uspoređujući životna razdoblja s problemima i ona kada niste imali problema:

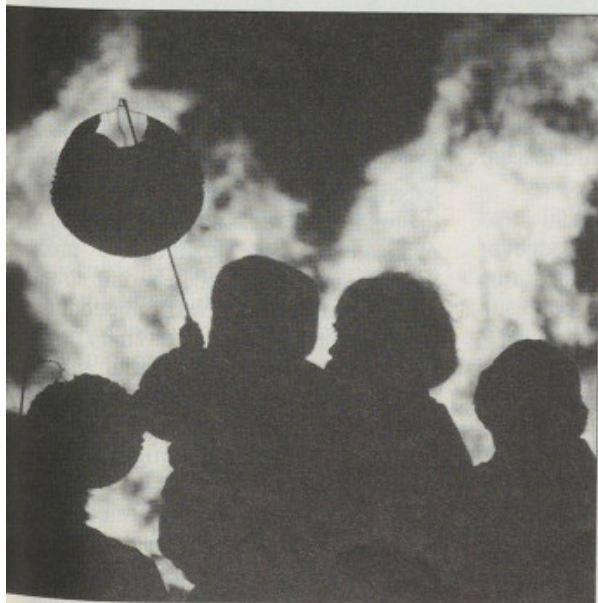
- Koliko puta (koliko dugo, kada, gdje) problem nije nastupio?
- Što smo činili drugačije u ovom vremenu?
- Kako smo uspjeli da problem ne nastupi?
- Kako bismo mogli učiniti više onoga što smo činili u vremenima kad nije bilo problema?

Ako vam na um ne padne nijedno razdoblje bez problema, koliko to god bilo strašno, pomislite čak i na čudo:

- Kad bi neka vila preko noći uklonila problem: po čemu bi se moglo vidjeti da se to i dogodilo?
- Važno je ono što bi se događalo nakon eventualnog čuda:
- Tko bi prvi opazio što se preko noći dogodilo? Zašto?
- Što bismo potom kao prvo drugačije učinili? Što kao drugo?
- Što bi nas od toga najviše iznenadilo?

Možda se tako, kao da se čudo dogodilo, možemo ponašati jedno vrijeme (npr. jedan dan).

Možete sebi postaviti i pitanja o eventualnom pogoršanju stanja te iznaći kako se problemi aktivno proizvode i podržavaju.

- Što bismo mogli činiti da naš problem namjerno pogoršamo, zadržimo ili da trajno ostane? Poticaj rješenja nalazi se u preokretu: Što bismo morali propustiti da bismo se riješili problema?

Ako je nastupio niz razumnih i praktičnih rješenja, prijedite na treći korak.

3. Kritički procijeniti alternativna rješenja

Što mislite o svim tim različitim rješenjima? Odbacite ponajprije rješenja koja su roditelju ili djetetu neprihvatljiva (svejedno zbog čega). Posebno se potrudite priznati pošteno i otvoreno svoje osjećanje. („Mislim da bi to rješenje bilo nepravedno prema meni...“). Obratite ponovno pozornost na „aktivno slušanje“. Ima li jedno od rješenja neki nedostatak. Ima li razloga zbog kojih ono možda ne funkcionira? Je li ih teško navesti? Možda možete poboljšati neko predloženo rješenje ili razviti neko novo? Najvažnije je da sada sva rješenja stvarno preispitate, inače riskirate prihvatiti neko neprihvatljivo rješenje ili izabrati ono rješenje koje se neće ozbiljno provesti.

4. Odluka za najbolje rješenje

Pošto su sagleđane sve činjenice, a razmjena otvorena i poštena, dođe se ponajvećma do jednog nesporno namoćnog rješenja. Preostala rješenja možete iskušavati na osjećanjima djece: „Bi li ste se složili s ovim rješenjem?“ Ne pokušavajte forsirati jedno rješenje ili ih nagovarati. Ako se rješenje ne prihvati dragovoljno, valja očekivati da se neće ni provesti.

Možete odrediti i jedan probni rok. „Jeste li spremni praviti pokuš?“ Zabilježite zamršena rješenja. Ako se neki

prijedlog prihvati, formulirajte još jednom rješenje kako biste bili sigurni koje obveze pro-

U rješavanju obiteljskih problema i sukoba pomaže i molitva

izlaze za svakoga: ...to je naš dogovor, pa kažemo da ćemo se držati svoga dijela ugovora.

5. Provesti odluku

Pošto je donesena konačna odluka, sporazumite se oko ostvarivanja rješenja. Treba se točno dogovoriti kako će se ono provesti: Tko će što i kako činiti? Nekada treba odrediti, koliko često ili s kojim učinkom treba nešto činiti. Načelno vjerujte da će se svi članovi držati dogovora.

Ako se dijete ili roditelj ne bi držali dogovora, suočite ih s porukama u „jabolku“: ...Ja sam razočaran što se nisi držao dogovora... Ja mislim da to nije fer prema meni... Otvoreno recite da nećete dopustiti da se netko „gazi“. Ne otežite sa sukobljavanjem. Aktivno slušanje vam pomaže razumjeti razloge.

6. Kasnije procjenjivanje rješenja

Sva rješenja koja proisteknu iz „metoda bez poraza“ ne pokazuju se uvijek idealnima. Roditelji bi trebali ponovno propitati djecu, slažu li još s donesenom odlukom; možda je jednom roditelju teško držati se dogovora; ili nove informacije čine nužnom promjenu odluke. Tada se s problemom treba iznova pozabaviti. Odluke se uvijek mogu revidirati – nijedna se doduše ne može jednostrano mijenjati. Promjene su moguće samo uzajamnim dogovorom. A poznato je da dogovor – kuću gradi! ▶

Ima li još piva u podrumu?

Jeste li znali da imamo četiri uha? I da naša iskustva, odgoj i duševno stanje određuju, koje je uho najviše otvoreno? Ono što vrijedi za slušanje vrijedi i za govor. Ono što vrijedi za muškarce, vrijedi i za žene.

Bezazleno pitanje muža ženi: „Ima li još piva u podrumu?“, izaziva različite reakcije.

Tko je odgojen za prilagođavanje i poslušnost, otići će odmah u podrum i donijeti pivo (uho na poziv).

Tko je zbog mnogih duševnih rana i zbog prisiljavanja na prilagođavanje postao agresivan, uzvratit će na to žestoko: „Idi i sam pogledaj! Nisam ti ja sluškinja!“ (uho odnosa).

Tko opušteno odgovori: „Da, ima još jedna gajba u podrumu. Ali, otići i pogledaj!“ (realno uho).

A tko opširnije govori o svojim potrebama, ima uho samoobjave ili sebeočitovala: „Možda imamo još koje pivo. Molim te pogledaj sam, nemam volje sada dolje silaziti. Kao što vidiš, sad sam zauzeta“.

A muž će tada vjerojatno reći: „Ja sam samo pitao, ima li još piva u podrumu. Nisam rekao da mi ga doneseš“.

Ali on je ustvari svoju molbu za pivom skrio u pitanje.

Mi smo majstori u prikrivanju. Povrijeđeni ljudi, koji ne žele pričati o svome nezadovoljstvu, bježe često u šutnju ili ironiju: „Samo nastavi tako! Vidjet ćeš što ćeš dobiti!“ Naravno, oni misle posve suprotno. Neki pokazuju svoj bijes tako što bučno zalupe vratima. Neki opet zanimaje i ne kažu ni riječi.

Tko se plaši sukoba, prikriva svoje osjećaje

Takva prikrivanja ili govorne šifre manje su pogodne za sporenje i prepirku jer ih drugi ne može uvijek dešifrirati. Ljudi koji često rabe šifre kako bi skrili svoje osjećaje i potrebe su u opasnosti da se odaju i da ih ljudi povrijede.

Uzvik „Idiote jedan!“ – ne znači ništa drugo osim da je netko ljut na nekoga. Nije poznato zbog čega.

Žene imaju veću potrebu govornog izražavanja svojih osjećaja nego muškarci. Ako muškarac na tu ženinu potrebu odgovara kratkim i sažetim dijalogom ne upuštajući se dublje u razgovor, žena će satima o tomu razgovarati s prijateljicom preko telefona. Ona ne traži nekakva rješenja nego traži suosjećajno uho.

Žene govore drugačije. One posjeduju dva govorna središta u mozgu, a muška-

rac samo jedno. Ako muškarca pogodi moždani udar na lijevoj strani mozga, on ne može govoriti. Ako to isto ženu pogodi, ona i dalje može bez problema pričati.

Tipične pogreške slušatelja i govornika

Ako istraživači komunikacije imaju pravo, tada i žene i muškarci čine poseb-

4. „U tebi mora gorjeti ono što želiš zapaliti u drugima“ (sv. Augustin).

5. Uvijek imaj cilj izjave ili govora, kako ne bi sve ispalo previše zamršeno.

6. Iznesi činjenice, ali se pozovi i na osjećanje i na odluku vlastite volje.

7. Prvo promisli da će tvoja izjava, tvoj govor, nešto napraviti, djelovati i utjecati.

Lucas J. van Valckenborch
(1535.–1597.), Gradnja
Babilonske kule,
1568. Alte Pinakothek,
München

ne pogreške u govoru. Prema tim rezultatima, žene ne organiziraju svoje misli kao muškarci, nejasno se izražavaju te stavljaju u svoj iskaz previše informacija: dakle, dugo govore.

Muškarci naprotiv ne slušaju kako bi trebalo, unaprijed pripremaju odgovor dok još drugi govori, ističu detalje a ne vide cjelinu: dakle, slijedi pogrešno tumačenje.

Kako govoriti

1. Promisli dobro svoje misli prije nego što ih izgovoriš. Ili, ona stara poslovice: „Ispeci pa reci!“
2. Orijentiraj se prema slušateljima.
3. Motiviraj na slušanje i na sadržaj svoje izjave.

Babilonska zbrka

Oko tri tisuće jezika ima danas na svijetu. To je čudesno šarenilo, koje je istodobno i bogatstvo i siromaštvo. Bogaštvo, jer se ljudi najrazličitijih kultura razumiju na svoj način s najfinijim nijansama i stvaraju mostove među sobom. Siromaštvo, jer se s onu stranu jezične granice ljudi ne razumiju, odnosno donose nesporazume, mržnju i neprijateljstvo. I je li za svu tu zbrku, sukobe i nesporazume kriv Babilon? Da, ali što se držanja tiče. Tko želi biti božanski, u smislu dominiranja nad drugima, on ne može razumjeti, on ostaje drugima stranac. Razlikovnost, zbrka među jezicima, jednostavno nestaje kada se govori jezikom ljubavi, mira, sporazumjevanja.

Priredio: A. Batinić

Piše:
Ante Vučković

Vjera i vjernost

Ljudi su i danas gladni Boga, vape za ispunjenjem praznine u duši, ali im to ispunjenje ne daje ni način današnjega kršćanstva niti postmoderni oblici religioznosti i duhovnosti. Kršćanstvo pak traži ponajprije vjernost.

Svi važni odnosi na sebi nose tragove naše prošlosti i tragove ozračja u kojem smo odrastali. Vjernički odnos prema Bogu, budući da se gradi velikim dijelom u opreci prema službenom nevjerničkom stavu, još uvijek je, premda je prošlo cijelo desetljeće od pada komunizma, dobrim dijelom obilježen naglaskom na vjeru u Božju opstojnost. Još uvijek se mnogima čini da vjerovati nadasve znači vjerovati da postoji Bog za razliku od drugih koji ne vjeruju u njegovu opstojnost. Pa ipak, zadnje je desetljeće pokazalo kako se svijet ne dijeli na vjernike i nevjernike, nego kako se najveće razlike pokazuju upravu u širokom području religioznog i duhovnog u kojem je prihvaćeno, recimo to vrlo široko, nešto kao opstojnost višeg bića ili sile. Mnogi vjeruju u neko više biće, u božansko, u božansku energiju, u kozmičke sile i pomaže, u bogove, u... Ponekad se čini da je bilo daleko lakše pronaći zajednički jezik i suživot s nevjernicima, usprkos svim razlikama, nego što je to slučaj s mnoštvom različitih vjera, uvjerenja, sljedbi, praksi, viđenja, ukazanja, poruka... Postmoderno mnoštvo na području religioznoga za kršćanstvo je daleko veći izazov, nego što je to bio službeni ateizam. Zašto je to tako?

Razum i osjećaji

Bog je nevidljiv. Vjernik vjeruje u opstojnost Nevidljivog. Nevjernik ne vjeruje u ono što izmiče svakoj dostupnosti. Vjernik i nevjernik će se tako naći na dvije različite strane, ponekad i kao neprijatelji, ali zajednički teren na kojem se odigrava suprotstavljanje je razum. Stoga će se između njih nadasve pojaviti pitanje razumskog argumentiranja u korist Božje opstojnosti ili protiv nje. Konačni ishod sukoba je već unaprijed kodiran. Niti vjernik može dokazati da Bog postoji, jer time bi dokinuo svoju vjeru niti nevjernik može dokazati da Bog ne postoji, jer bi morao prije toga moći pokazati sve postojeće u kojem ne postoji netko kao Bog. No, zajedničko povjerenje u ljudski razum, u logiku i argumentaciju je činilo da su vjernik i nevjernik bili bliže jedan drugome nego što bi sami htjeli priznati. Premda ni jedna strana nije mogla dobiti konačnu

bitku, obje su dobivale, jer su se obje trudile oko oštroomnosti.

Postmoderna duhovnost ne obvezuje ni na što posebno, osim što obvezuje na bavljenje duhovnim. Ne postoji nijedna zajednička dogma koju bi svi trebali prihvatiti, osim te da se valja baviti duhovnošću. Što je koja duhovna pojava novijeg datuma to je zanimljivija. Kršćanstvo je za takvu novu duhovnost okamenjeno. Traži vjernost. Traži ispunjenje preuzetih obezbe. Nije otvoreno novome. Nevjera je nezanimljiva. Previše se vezala uz materijalno. Okamenjena je pretjeranim povjerenjem u razum i znanost. Nove duhovnosti će se pozivati i na znanost i na razum, ali samo ukoliko ih je moguće smjestiti u ozračje nove duhovnosti. Prihvatit će i elemente kršćanstva, ukoliko ih je moguće odvojiti od cjeline i

Kršćanstvo vjeruje da je Bog vjeran i da će ispuniti svoja obećanja. Odgovor na Božju vjernost je naša ljudska vjernost daru vjere.

smjestiti u drugi kontekst. Tako će biti prihvatljiv Isus kao učitelj, prosvjetljeni, produhovljeni, ali će postojati veliki otpor prema jedincatosti Isusa kao Krista, prema Pavlu, instituciji, povijesti, Učiteljstvu. Prihvatit će se mnogi navodi iz Novog Zavjeta, posebno oni koje je moguće staviti uz bok drugim, sličnim navodima iz drugih tekstova koji važe podjednako kao sveti, ali ne i potreba da se uloži truda u studij povijesti tumačenja tekstova, različitih smislova, a nadasve ne i potreba da ih se vidi u svjetlu Predaje i Učiteljstva.

Izazov kršćanstvu tvori nadasve zavodljivost duhovnih ponuda, a najveću zbunjenost stvara stara navika iz odnosa prema nevjeri po kojoj se kršćanstvu protivi ono što se s njim ne slaže. Dok se nevjera protivila vjeri izravno i jasno, nove se duhovnosti ne protive ni jasno ni izravno, nego se služe jezikom zavodenja, obećanjem iscjeljenja, govorom o objavama i porukama, pozivom na molitvu i meditaciju, preuzimanjem rječnika, slika i rituala koji uvelike podsjećaju na ono što je moguće pronaći unutar kršćanstva. Štoviše, nove se duhovnosti najčešće predstav-

ljaju s prizvukom iskonskog, zaboravljelog, istinskog, tek sad otkrivenog izvornog kršćanstva.

Vjernost

Najosjetljiviji na ponude nove duhovnosti su oni najgladniji unutar kršćanstva. Uistinu, postoji velika glad za Bogom koju način današnjeg življenog kršćanstva više ne može utažiti. Postoji duboka praznina u mnogim dušama koje vape za ispunjenjem, za Bogom. Sve koji lutaju postmodernim religioznim područjem valja najprije vidjeti kao ljude gladne Boga. Njihovo traženje je iskreno i njihova glad nije umišljena. No, njihova se glad ne može utažiti onim što im se nudi. Najveći broj tražitelja u novoj duhovnosti uopće se ne vidi u suprotnosti s kršćanstvom. Naprotiv, oni žele imati živo religiozno iskustvo, žele dobro, ljubav, mir.

Pa ipak, najveći dio je zaslijepljen. Ne vidi vlastitu nevjeru prema Bogu. U Bibliji Bog na više mjesta svoj odnos s čovjekom opisuje kao odnos muža i žene, kao ljubavni odnos koji zahtijeva vjernost. Isus će naraštaj svoga vremena nazivati preljubničkim, ne stoga što bi bili preljubnici u svojim bračnim odnosima, nego jer su nevjerni u odnosu prema Bogu. Ovo je ujedno i najsnažnija slika koja može otvoriti oči mnogima koji traže Boga.

Druge vjere, druge religije, druge duhovnosti ne treba niti okrivljivati niti a priori odbacivati, ali od kršćanina se traži vjernost. Upravo kao što druge žene i drugi muškarci nisu ni loši ni zli tako ni druge religije nisu ni loše ni zle. Ali kao što je odnos s bilo kojom drugom ženom ili bilo kojim drugim muškarcem preljub, tako je i napuštanje kršćanskih korijenja i odlazak drugim religioznostima i duhovnostima preljub i nevjera mom kršćanskom odnosu s Bogom.

Postoji određena sličnost između gotovo općeprihvaćene neobvezatnosti u međuljudskim odnosima, one lakoće kojom se ulazi u odnose i iz njih izlazi i neobvezatnosti u odnosu prema Bogu u novim duhovnostima, one lakoće u stalnim izmjenama ponuda. U oba slučaja vjernost se shvaća samo kao vjernost prema samom sebi, a ne kao vjernost prema drugome, Bogu, partneru.

Kršćanstvo vjeruje da je Bog vjeran i da će ispuniti svoja obećanja. Odgovor na Božju vjernost je naša ljudska vjernost daru vjere. Potrebno je hrabrosti povjerovati kako vjernost trajnije ispunja našu glad za Bogom, negoli što to čine zavodljiva obećanja. ■

HODOČAŠĆE DJEVICI
SIROMAHA U BANNEUX,
BELGIJA

Obogaćeni kod Djevice

U mjestu Banneux kod Liege Gospa se ukazivala od 15.1. do 2.3.1933. Crkva je 1949. priznala ukazanja autentičnima, a papa Ivan Pavao II. boravio je u Banneuxu 1985. Tradicionalno hrvatsko hodočašće Djevici siromaha održano je 16. rujna ove godine. Na misi, koju je predvodio fra Josip Klarić, bili su Hrvati iz Belgije i okolnih misija u susjednim zemljama.

Misnom slavlju pribivalo je oko tisuću hrvatskih hodočasnika

Marijansko svetište Djevice siromaha Banneux nalazi se u blizini Liegea. Tu se od 15. siječnja do 2. ožujka 1933. godine Majka Božja, pod imenom Djevica siromaha, osam puta ukazala jedanestogodišnjoj siromašnoj djevojčici Marietti Beco. Još je 1942. biskup Lüticha (Liege) dao dopuštenje za hodočašća, a u kolovožu 1949., Crkva je, nakon temeljitog proučavanja, priznala autentičnost ukazanja. Svetište iz godine u godinu posjećuje sve više hodočasnika, poglavito bolesnika, iz svih krajeva svijeta. I sam ga je papa Ivan Pavao II. pohodio 1985., što je za Banneux bio veliki događaj. U svetištu je sagrađeno nekoliko crkava i kapela, a posebno je poznata kapelica sv. Mihaela koju je dao sagraditi njemački kancelar pokojni Konrad Adenauer 1960. s nakanom da se u njoj vrši vječno klanjanje Presvetom u znak zadovoljštine za grijeha koje su Nijemci učinili u Drugom svjetskom ratu. Hrvati se na tom hodočašću okupljaju već niz godina i to treće nedjelje mjeseca rujna, pa se hodočašće može smatrati tradicionalnim. S obzirom da Banneux nije daleko od granica sa susjednim zemljama, u blizini njemačke granice, uz Hrvate iz Belgije, pridružuju im se i oni

iz Njemačke, Nizozemske i Luxemburga. U svetištu je posebno poznat čudotvorni izvor koji je potekao za vrijeme Gospinih ukazanja i pred kojim brojni hodočasnici mole i s kojega uzimaju vodu.

I ovogodišnje hodočašće Djevici siromaha u Banneux, koje je održano u nedjelju 16. rujna, u organizaciji Hrvatske katoličke misije (HKM) Liege, privuklo je oko tisuću vjernika. Svečano misno slavlje u crkvi Djevice siromaha predvodio je fra Josip Klarić, delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj, u zajedništvu sa svećenicima, domaćinom i voditeljem HKM Liege o. Dragom Roginom, urednikom „Žive zajednice“ fra Antom Batinićem, voditeljem HKM Krefeld fra Matom Martićem, voditeljem HKM Luxemburg Franjom Đurićem, voditeljem HKM Bruxelles Lukom Mamićem, voditeljem HKM Oberhausen fra Bernardom Rubinićem te dakonom Josipom Sunarom iz HKM Aachen.

Slavlje je započelo ophodom iz sakristije do glavnog oltara. Na čelu je išla skupina mladih vjernika u narodnim nošnjama noseći sliku Majke Božje Bistričke, koju su položili ispred glavnog oltara.

Odakle smo, čiji smo?

U pozdravnoj riječi o. Rogina je svima izrazio srdačnu dobrodošlicu. O. Klarić je u uvodnoj riječi podsjetio na nedavnu tragediju koja se dogodila u SAD-u. Kazao je kako se radi o teroristi koji čovjek ne može razumjeti. „Posebno to pogađa nas Hrvate iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske, jer smo godinama bili navikli na rat i strahote, teror, smrt nevinih, a to nam je na neki način obnovilo rane koje smo zadobili u Domovinskom ratu“, rekao je o. Klarić. Potom je pozvao vjernike da u misi posebno mole za sve naše poginule u Domovinskom ratu te za žrtve strašnog terora u SAD-u.

U propovijedi je kazao kako se kao ljudi, vjernici i kao narod često pitamo tko smo i kamo idemo. „Upravo mi koji smo u inozemstvu daleko od doma, koji smo potražili kruh izvan svoje domovine, često se pitamo, odakle smo. Mi koji smo se susreli s tuđim jezikom i mentalitetom prije trideset-četrdeset godina pitamo se, odakle smo, čiji smo, kamo idemo. Svatko od nas može sigurno odgovoriti na ta pitanja. Znamo mi odakle smo. Znamo i

Manda Grdić u Banneuxu je već 22. put

siromaha

tko smo, znamo mi i svoj put u budućnost. Ali ni danas nismo oslobođeni tih pitanja. Dodemo u domovinu, i tamo nas ne razumiju, tamo nas pitaju, odakle ste došli, gdje ste dosad bili, koja vam je budućnost. Pita nas i domaća Crkva: A što ćete nam vi u inozemstvu? Trebaju li vam još uvijek svećenici iz domovine? Ta nas pitanja sve više zaokupljaju i na njih nam nije uvijek lako dati zadovoljavajući odgovor", kazao je između ostaloga o. Klarić istaknuvši pritom kako, hvala Bogu, naši svećenici još uvijek ostaju uz naš narod i u iseljeništvu, a da samo Bog i Blažena Djevica Marija

Misno slavlje predvodio je delegat Klarić u zajedništvu sa 6 svećenika i đakonom

Justina i Stjepan Arapović, porijeklom iz Zenice, rado dolaze u Banneux

zima njihova dolaska u to svetište koje je uz Lurd i Fatimu jedno od najpoznatijih u zapadnoj Europi. Justina i Stjepan Arapović iz Zenice zajedno s djetom i unucima od 1994. žive u Bruxellesu, a na hodočašću su već treći put. „Tu rado dolazimo. Uz duhovnu okrepku, okrepa nam je i susret s našim brojnim sunarodnjacima kojih je na hodočašću svake go-

dine sve veći broj.“ Anka Vrkić živi u Duisburgu u Njemačkoj. Na hodočašće u Banneux dolazi svake godine. Ove je godine bila s mužem i sinom. Manda Grdić potječe iz Ogulina, a već 25 godina živi u blizini Rotterdama u Nizozemskoj. U Banneuxu je bila već rekordna 22 puta. „Posebno me veseli što se svake godine zajedno okupimo na hodočašću.“ Janja i Anto Mišić, porijeklom su iz Blaževca, a sa svoje dvoje djece žive u Differdagu u Luxemburgu. U Banneuxu su već četvrti put. Svaki dolazak u Banneux, kako su kazali, za njih je istinski vjerski i duhovni doživljaj te vrelo snage za daljnji život.

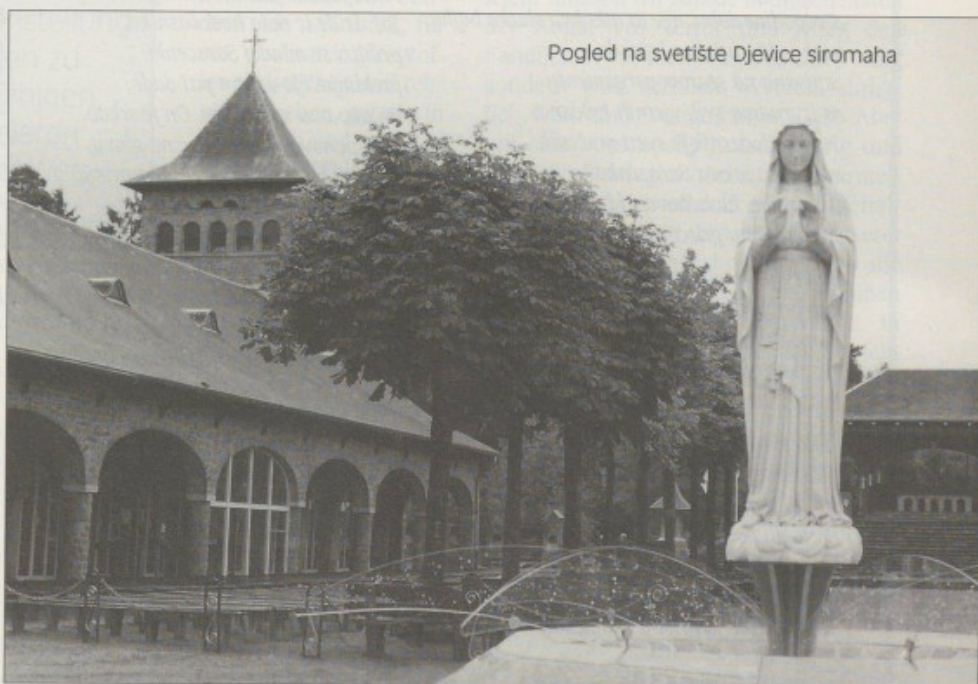
Tekst i snimke: Adolf Polegubić

moгу dati istinski oslonac i ispravne odgovore na sva ta pitanja. Budućnost je na koncu u Božjim rukama.

Na kraju je o. Rogina zahvalio svima koji su sudjelovali u hodočašću te je sve pozvao da i ubuduće dolaze na hodočašće u to sveto mjesto. Misno slavlje uveličao je zbor HKM u Liegeu pod vodstvom o. Rogine, dok je za orguljama bio Jean-Marie Turica.

22. put u Banneuxu

Oko organizacije hodočašća uz o. Roginu bile su aktivne i zagrebačke sestre Naše Gospe s. Aleksija Renić, s. Admirata Miklaušić i s. Adeodorata Živanović, koje djeluju i pri HKM u Liegeu. U popodnevnim je satima upriličen blagoslov bolesnika te pobožnost križnoga puta, a vjernici su imali mogućnost i za svoje privatne pobožnosti. Bila je to prigoda razgovarati i s jednim brojem vjernika o razlo-

Pogled na svetište Djevice siromaha

Hodočasnik i Saracenka

U jednom samostanu, u Libanonu, nedavno, svratih na kratki odmor u proputovanju.

Šetajući polako prohladnim hodnicima, zastah pokraj jedne stare slike, dobro očuvane u samostanskoj kapeli.

Dimula me tihim čarom, usprkos bizantinskim licima, jer ponad njih sijaše sjaj ljubavi: kroz rajska vrata koračali su jedna Saracenka i jedan hodočasnik, s rukom u ruci, s pogledom u pogledu.

„Što znači ova slatka bajka?“

Pitao sam brata Anakleta, koji me je kradom pratio u stopu.

Oborene glave odgovor mi dađe:

„Gospodine dobri, nije to nikakva slatka bajka,

nego jedna utješna legenda, zapisana na starom pergamentu za izgradnju svih vjernih kršćana. Ovaj hodočasnik je sveti mučenik, mučenica je ova Saracenka.

On pogibe, kamenovan i bičevan, ona izdahnu grleći jedan prag!“

Bajke me vesele kao Šeherbana, kao pričljivu Šeherezadu!

Zamolih monaha: „Oče, ispričaj svome sinu utješnu legendu.“

Brat Anaklet prihvati, govoreći:

„Bilo je to prije mnogo godina

– Tako stoji na pergamentu, što ga temeljito naučih još kao dječak – Prolazili hodočasnici prema Svetom grobu, bez odmora, pila i jela, drhtavih nogu pokraj grada Damaska, jer omražen je Krist u Damasku!

Pred Damaskom šumi jedan izvor, gdje iz lavljih ralja, iz dubine žubori, poželjna, dragocjena hladna voda. Tu, na izvoru, stajaše Saracenka.

Bez pokrivala, mlade tople oči od petnaest-šesnaest godina, na izvoru stajaše Saracenka i lagano punjaše vitki vrč. Svi hodočasnici prodoše pokraj nje spuštene glave, gledajući zemlju, jer muslimanke znaju začarati. (Ali nadišao ih je Krist!)

Samo jedan nježni mladić, gotovo dječak

još, izide iz reda hodočasnika, približi se mladoj Saracenki, preklinjući je da mu piti dađe. Polako ona spusti vrč. On je srkao. Ona ponovno podiže vrč na glavu, krećući kući. Pred ulaznim vratima okrenu se s vrčem na glavi, osluškujući korake iza svojih cipela.

„Hodočasniče, ne prilazi ovim vratima! Mogle bi ti biti vratima u smrt! Moje tamne oči su pogubne a Krist je omražen u Damasku!“

Tada ude kroz gradska vrata, prode mračnim uličicama, osluškujući korake iza svojih cipela. Otvori pa zatvori svoja vrata, i pope se na balkon. Svojim duhom vidje jednog hodočasnika kako leži na pragu, na pragu pred kućnim vratima.

U osvit zore ona stajaše pred hodočasnikom, koreći ga silno: „Hodočasniče, bježi s ovog praga, koji bi ti mogao biti pragom smrti! Neću krivnje za tvoju smrt! Moje tamne oči su pogubne! Svi će te danas tući štapovima, svi će te danas kamenovati, i ležat ćeš mrtav u svojoj krvi! Oprat ću ti crvene masnice, cjelivat ću krvave ti rane, al zaniječi blijedog čovjeka sa križa.“ Al on odbi okrećući glavom. plaćuć ode od njega Saracenka. I pope se na balkon u kući sabra se i gle netko jauknu tiho smrtno ranjen na pragu njezinih vrata. Dugo ne sklopi oka, a onda zadrjema i usnu.

Uz obronak jednoga brijega uspinju se sveto pjevajući hodočasnici k vratima raja.

Jedan je naprijed, jedan mladi mučenik, a drugi ga s poštovanjem pozdravljaše.

Na vratima raja stajaše Spasitelj:

„Udi! Ti si za me krv prolio!“

Ali se hodočasnik uporno opirao:

„Spasitelju, pusti me da ležim na pragu, dok ne dođe ona, koju satima čekam! S rukom u ruci, s pogledom u pogledu, neka ude sa mnom u tvoju radost, ne Saracenka, nego kršćanka.“

Sanjajući to, potekoše joj suze, tako jako, da se gore probudi. Skoči naglo s ležaja svoga, leteć strmu stotin stepenica: Prag je bio prazan i poliven krvlju u osvitu nerođenog dana. Ona kleče na tvrđi prag, okupa ga potocima suza, ljubeći ga toplim grudma svojim, pritišćući snažno, kao da srce u kamenu kuca. Nije kucalo, ali je njezino iskočiti htjelo.

Kad odjeknuše koraci onih koji mrtvaca odnesoše pred gradska vrata, srameći se prodoše pokraj praga. Na pragu vidješe jednog mrtvaca, na pragu ležaše Saracenka. Kakva Saracenka, kršćanka!“ Završi brat Anaklet blago.

Izvor: <http://gutenberg.aol.de/cfmeier/gedichte/pilgsara.htm>

S njemačkoga: Anto Batinić

Brief des Delegaten

Liebe Leserinnen und Leser
der Lebendigen Gemeinde,

in den letzten Ausgaben der *Lebendigen Gemeinde* habe ich mir in meinen Delegatenbriefen Gedanken über die Pastoralarbeit mit alten und kranken Menschen, mit Jugendlichen, besonders mit den Firmlingen, und über die Liturgiefeiern in unseren Missionen gemacht. All das sind Themen und Fragen, die uns beschäftigen, die nach einer adäquaten Antwort verlangen. Unsere pastorale Sorge wird auch weiterhin gleichrangig den Kindern, Jugendlichen und Kranken gelten, dennoch meine ich, dass der Schwerpunkt unserer Pastoralarbeit auf dem ganzheitlichen pastoralen Zugang zur Familie liegen sollte.

Unser pastorales Wirken kann nur dann fruchtbar sein, wenn alle Familienmitglieder evangelisiert werden; die Eltern und die Kinder, und zwar gleichzeitig. Hierzu bieten sich uns Gelegenheiten, insbesondere bei der Erstkommunion und der Firmung, wenn wir am einfachsten an die Eltern herantreten kön-

Wir brauchen Familien, die in der heutigen Zeit christliche Freude und Hoffnung bezeugen. Die heutige Welt dürstet nach Freude, Hoffnung, Begeisterung und positiver Einstellung. Unsere Aufgabe ist, die Familien zu evangelisieren und sie zu befähigen, dass auch sie weiter evangelisieren können. Das ist ein mühsamer Weg, aber es gibt keinen anderen.

nen. Hier bieten sich Chancen, den Eltern und den Kindern das Wort Gottes zu vermitteln, gemeinsam das sakramentale Leben zu reflektieren und sie auf eine ganz besondere Art und Weise spirituell zu begleiten. Das ist eine Gelegenheit, die nicht verpasst werden sollte. Hier sind wir mit den Familien über den Zeitraum von einigen Monaten in Kontakt. In diesen Begegnungen bietet sich uns die Chance, den Menschen persönlich und intensiver ihre Zugehörigkeit zur Kirche, ihre Verantwortung für ihr eigenes religiöses Leben und das ihrer Familie be-

Christliche Erziehung beginnt in der Familie. In der Kroatischen kath. Gemeinde Mainz hat am 19. September Delegat P. Josip Klarić einen Vortrag über die Bedeutung des christlichen Glaubens und des Engagements der jungen Gläubigen und Familien in der Kirche gehalten.

Die Familie – Mittelpunkt der Pastoral

wusst zu machen, insbesondere heute, in einer Zeit, in der es immer schwerer wird, sich in der pluralistischen, säkularisierten und konsumorientierten Gesellschaft zurechtzufinden. Die Angebote sind groß und vielfältig, die Werte oft fraglich und sogar schädlich. Unser Ziel dabei ist nicht, die Familien zu isolieren, sondern sie spirituell für ein qualitativ wertvolles christliches und religiöses Leben, gerade in dieser Zeit und in dieser Welt, zu befähigen.

Schon immer haben wir Familien benötigt, die Zeugnis ablegen, Familien, die christliche Werte wie Liebe, Hoffnung, Glaube, Verständnis, Solidarität leben – und das besonders heute in einer Welt der Globalisierung und der immer größeren Aufteilung in „wir und die anderen“. Wir brauchen Familien, die in der heutigen Zeit christliche Freude und Hoffnung bezeugen. Die heutige Welt dürstet nach Freude, Hoffnung, Begeisterung und positiver Einstellung. Unsere Aufgabe ist, die Familien zu evangelisieren und sie zu befähigen, dass auch sie weiter evangelisieren können. Das ist ein mühsamer Weg, aber es

gibt keinen anderen. Wir haben bisher gesehen, dass es leicht ist, Kinder für Gott, christliche Werte und die Kirche zu begeistern, aber diese Begeisterung dauert nicht lange an. Die Kinder beginnen nachzudenken und fragen sich: „...und was ist mit

unseren Eltern? Benötigen sie nicht auch was wir benötigen?“ Wenn sich die Eltern nicht entscheiden, wenn sie die Kinder nicht begleiten, dann ist der Erfolg unserer Arbeit zwar möglich, aber von kurzer Dauer.

Wir, die pastoralen MitarbeiterInnen und Priester haben auch heute den Kindern, Jugendlichen und in erster Linie den Familien etwas anzubieten. Vielleicht müssen wir gerade in diesen Zeiten der Angst vor Terror und Krieg den Familien etwas anbieten, was nicht billig sondern was wirklich wertvoll, christlich, wahr und evangeliumsnah ist. Aber um eine vorschnelle Entscheidung und einen unüberlegten Schritt zu vermeiden, sollten wir vielleicht etwas innehalten und schweigen und anstelle unserer fertigen Programme horchen, was die Kinder, Jugendlichen und die Familien von uns, von der Kirche, erwarten. In jedem Fall soll die Familie das Subjekt der Pastoral und all unserer pastoralen Aktivitäten werden. Alle unsere Aktivitäten und Pläne werden aber erfolglos sein, wenn sie nicht von einem persönlichen und gemeinsamen Gebet durchdrungen werden. In diesem Sinne wünsche ich Ihnen alles Gute und grüße Sie bis zur nächsten Ausgabe unseres und Ihres Blattes *Lebendige Gemeinde*.

Ihr
P. Josip Klarić, Delegat

LIMBURG-SARAJEVO

Mut zur Rückkehr in die ruinierte Heimat

Wie das Bistum Limburg in Bosnien und im Kosovo hilft.
Ernst Leuninger sieht große Gefahr der Abwanderung.

„Rund 1,2 Millionen Mark haben wir in den Neuanfang für das Kosovo investiert“, resümiert Ernst Leuninger, Beauftragter des Limburger Bischofs Franz Kamphaus für Bosninen und das Kosovo. Seit 1997 koordiniert der Professor für Pastoraltheologie und Christliche Gesellschaftslehre an der Pallottiner-Hochschule in Vallendar und langjährige Dezernent im Bischöflichen Ordinariat die Hilfsleistungen. Begonnen hatten sie nach einem Besuch von Kamphaus 1993 im eingekesselten Sarajevo; daß sie 1999 auf das Kosovo ausgedehnt wurden, lag auf der Hand. Dort arbeitet Leuninger mit dem Apostolischen Administrator für das Kosovo, Bischof Mark Sopi, und Caritas-Direktor Albert Krista zusammen. Krista war in der Kriegszeit Kaplan in Peja und kennt die Schicksale

der Bevölkerung – etwa das der Familie Koni. Auch sie mußte fliehen und wohnt nun in einem neuen Haus.

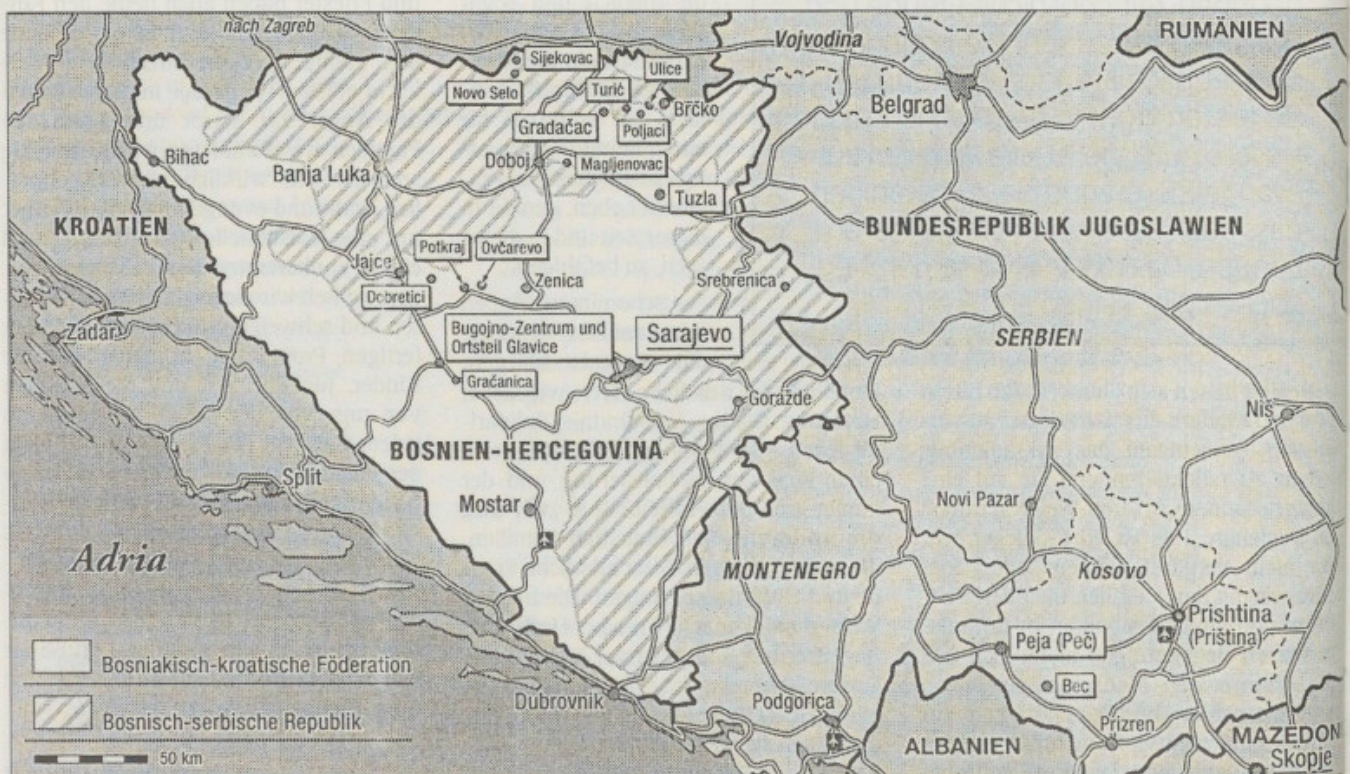
Was in Peja gelang, ist für die rund 300 Kilometer entfernten Dörfer Novo Selo und Sijekovac im Norden Bosnien-Herzegovinas noch ein Traum. Dort steht bis heute kaum ein Stein auf dem anderen, auch die beiden katholischen Kirchen waren von den Serben dem Erdboden gleichgemacht worden. Ganz langsam kehrt Leben in die Dörfer zurück, in Novo Selo leben wieder 33 Familien – von ehemals 730. Viele Kroaten zögern, vom nahe gelegenen (kroatischen) Slavonski-Brod in ihre Dörfer zurückzukehren: Sie liegen in der Republika Srpska, dem von Serben kontrollierten Teil Bosnien-Herzegovinas. Doch gerade deshalb will der Erzbischof von

Sarajevo, zu dessen Sprengel die beiden Orte gehören, dort Akzente setzen. „Für uns ist entscheidend, daß die Menschen in ihre Heimat zurückkehren können, auch wenn es schwierig ist“, sagt Vinko Kardinal Puljić. Und da die Menschen dann Hoffnung schöpfen, wenn zuerst die Priester zurückkommen, sind in beiden Orten die Pfarrhäuser wieder errichtet worden. Hierbei und beim Aufbau von Wohnhäusern hilft das Bistum Limburg ebenso – es sind die letzten der 13 Aufbau-Projekte in der Partnerdiözese Sarajevo.

Für seinen Einsatz wurde Leuninger 1999 zum Ehrendomherrn von Sarajevo ernannt. Gemeinsam mit Ante Jelić, bis zum Monatsbeginn Finanzdezernent des Erzbistums und nun Pfarrer einer Gemeinde am Rand Sarajevos, konnte

Wiederaufbauhilfe des Bistums Limburg

Geld für Wohnhäuser, Kirchen, Pfarrhäuser und Schulen in Bosnien-Herzegowina und im Kosovo

Leuninger rund 3,2 Millionen Mark in den Aufbau von Häusern, Wohnungen für Pfarrer und Kirchen investieren – Mittel, die vor allem aus dem Bistumsfonds stammen. Viel Geld wurde zum Beispiel in den Wiederaufbau von zehn Häusern und der Kirche von Gračanica (bei Uskoplje) gesteckt. Das Dorf hatte unter dem von 1993 bis 1994 dauernden Krieg zwischen Kroaten und Muslimen sowie der Plünderung durch muslimische Truppen gelitten.

Wie im Kosovo wird auch in Bosnien mit dem Verteilen von Tieren – vorwiegend Schafen und Ziegen – geholfen. Das Prinzip ist dasselbe: Die Helfer kaufen Muttertiere von einheimischen Händlern und geben sie an Familien weiter. Das Vieh gilt so lange als „geleast“, bis seine Halter es durch die Weitergabe des erstgeborenen weiblichen Nachwuchses „bezahlen“. Die jüngste Idee von Leuninger und Jelić wurde in Suda verwirklicht, einem Bergdorf in der Nähe von Bugojno: Dort stehen seit kurzem zehn Bienenstöcke.

„Um eine neue Existenz aufzubauen, muß man hier oft ganz von vorne anfangen“, sagt Leuninger. Die einzige Chance für einen wirtschaftlichen Neuanfang sieht er derzeit in einer intensiv betriebenen Landwirtschaft – zumindest solange die Investitionen aus dem Ausland noch spärlich fließen. Wirkliche Stabilität aber wird erst dann herrschen, wenn die Arbeitslosenquoten deutlich sinken – derzeit liegen sie im Durchschnitt bei mehr als 50 Prozent, in den Dörfern sogar bei 90 Prozent – und junge Menschen eine Zukunft in ihrer Heimat sehen. „62 Prozent der Jugendlichen möchten weg aus diesem Land. Davor haben wir Angst“, sagt Pero Sudar, Weihbischof der Erzdiözese Sarajevo und zuständig für die fünf kirchlichen Schulen. Weil auch ein funktionierendes Bildungssystem Bedingung für eine Rückkehr der Flüchtlinge ist beziehungsweise eine Auswanderung von Familien verhindern hilft, hat das Bistum Limburg – teilweise gemeinsam mit dem Osteuropa-Hilfswerk der deutschen Katholiken, Renovabis, das auch zahlreiche andere Projekte in dem Land betreibt – bei der Errichtung von Schulen mitgeholfen. Sei es in Bugojno, einer Franziskanerpfarrei – der Orden stellt traditionell viele Seelsorger in Bosnien-Herzegowina –, sei es in Sarajevo oder Tuzla, wo das Erzbistum zwei Schulen unterhält, die von kroatischen, serbischen und muslimischen Kindern besucht werden.

FAZ, Rhein-Main-Zeitung, 5.9.2001

ZEITGEIST

Von: Antonia Tomljanović-Brkić

Marktwerte

Wenn eines Tages jeder Mensch auf dieser Erde in eine Marktliste eingetragen würde, welche Nummerierung bekäme der Bauer aus Indien oder Afrika?

Kennen Sie Ihren Marktwert? Wenn nicht, dann fragen Sie doch einfach mal Ihren Karriereberater – insofern Sie sich natürlich einen leisten können –, der wird mit Ihnen zusammen herausfinden, wie hoch Ihr persönlicher Marktwert ist und wird Sie auch dahingehend trainieren, wie Sie sich auf dem Markt am besten verkaufen können. Jeder soll sich überlegen, so wird einem gesagt, wie viel er wert sei, so zum Beispiel, wenn über das Gehalt verhandelt wird.

bekäme dann der Bauer aus Indien oder Schwarzafrika, der nach den Werten des Marktes nun praktisch keinen Wert hat? Er wäre rein rechnerisch eine Null.

Die unbekümmerte Anwendung des Begriffes Marktwert auf den Menschen sollte zu Denken geben, ob wir uns nicht einem globalen Sklavenmarkt nähern. Bei Spitzensportlern wird eben mit Menschenfleisch gehandelt und bei Professoren bestimmt die graue Hirnmasse, wie hoch ihr Marktwert ist. Ist

nicht der Marktwert zuletzt auf den Sklavenmärkten des neu entdeckten Amerika verhandelt worden? Wir bewegen uns demnach rückwärts und das mit immer größerer Geschwindigkeit. Aber kaum jemand nimmt Anstoß daran, dass Menschen wie Waren gehandelt und mit Preisschildern versehen werden.

Marktwert – das ist ein neues Wort aus der neuen siegreichen Weltreligion. Ihre Kathedralen sind die Hochhäuser der Banken, ihre Priester die Bör-

Wir befinden uns, wie ein britischer Soziologe treffend feststellte, in der Kabine eines Flugzeuges, das sich mit einer gewaltigen Geschwindigkeit vorwärts bewegt – aber die Pilotenkanzel ist leer. Das ist eine höchst deprimierende Vorstellung. Aber sie soll uns nicht daran hindern, die Hoffnung zu verlieren, die Hoffnung darauf, dass wir irgendwann erkennen, dass Freundschaft wichtiger ist als Beziehung, dass Geben glücklicher macht als Nehmen und dass dein Nächster nicht dein Konkurrent sein muss.

Den Marktwert von Spitzensportlern können wir täglich in den Zeitungen schwarz auf weiß nachlesen. Aber auch Professoren haben ihren Marktwert, der sich nach der Anzahl ihrer Publikationen, Preise und nach ihrer Beliebtheit festlegen lässt. In den USA nennt sich eine solche Liste, die nach den Leistungen von Wissenschaftlern ihren Marktwert berechnet, ranking. Wenn nun eines Tages, und die Tendenz geht dort hin, jeder Mensch auf dieser Erde in solch eine Marktwertliste eingetragen würde, welche Nummerierung

sensspekulant und ihre Theologen sind in der Wirtschaftswissenschaft beheimatet und der Gott, der Zeus, der Allah dieser Religion nennt sich Weltmarkt.

Diese neue Weltreligion versucht sich jedes Individuum zu unterwerfen und zeigt Verachtung für alle Bildung, die nicht den Marktwert eines Menschen erhöht. Bildungseinrichtungen sollen Kenntnisse in die Menschen einfüllen, die an Container erinnern. Diese Container sollen Informationen beinhalten, die standortgerecht sind, die

Kaum jemand nimmt Anstoß daran, dass Menschen wie Waren gehandelt und mit Preisschildern versehen werden.

Foto: J. Župić

einen flexiblen und beschleunigungsfähigen Typus ausstatten. Sogar die innersten menschlichen Energien sollen herausgesaugt werden, um die Produktivität und Leistungsfähigkeit zu steigern. Nicht umsonst ist soviel die Rede von sozialen Kompetenzen und von Schlüsselqualifikationen wie Teamfähigkeit, Kommunikationsfähigkeit, Eigeninitiative, Flexibilität, Belastbarkeit, Kreativität etc.

Die inneren Reserven müssen für die Firmenziele mobilisiert werden. Der Einsatz für die Unternehmensziele wird zur quasi-religiösen Pflicht der einzelnen Mitarbeiter und der Marktwert ist dabei die Brechstange, mit der die inneren Barrieren der Individuen aufgebrochen

werden, um an die menschlichen Ressourcen heranzukommen. Von den Menschen in Europa und Amerika wird mit einem Wort verlangt, dass sie sich selbst in lebendes Kapital verwandeln.

Die Jagd auf menschliches Kapital findet ihren äußersten Ausdruck in dem englischen Wort headhunting, was übersetzt Kopfgeldjagd heißt und eine Methode beschreibt, mit der Arbeitskräfte, die ein auf dem Markt begehrtes

Profil besitzen, ausfindig gemacht und angeworben werden. Auf der anderen Seite wird den Menschen in den ärmeren Regionen dieser Welt die Fähigkeit entzogen, sich selbst zu ernähren, damit sie von der Belieferung mit Nahrungsmitteln, also vom Markt, abhängig werden. Auch sie werden somit in den Markt eingebunden, allerdings als Nullen.

Manpower & Co.

Die boomenden Zeitarbeitsunternehmen, von denen es allein nur in der Mainmetropole Frankfurt ca. 1500 gibt und die ein nicht unbeachtliches Netzwerk aufgestellt haben, profitieren vom globalen Handel mit menschlichem Kapital.

Als Markthändler machen sie natürlich mit jedem Handel einen guten Gewinn und auch der Kunde (die Unternehmen) sind zufrieden, denn sie gehen keinerlei Arbeitgeberisiko ein und schließlich haben sie ja eine Garantie und ein Rückgaberecht der menschlichen Ware, es ist sozusagen wie ein Umtausch im Warengeschäft.

Wir befinden uns, wie ein britischer Soziologe treffend feststellte, in der Kabine eines Flugzeuges, das sich mit einer gewaltigen Geschwindigkeit vorwärts bewegt – aber die Pilotenkanzel ist leer. Niemand steuert diesen Flug. Der unkontrollierte Wirtschaftsdarwinismus schafft immer mehr und immer schnellere

Bewegung – ohne dass ein Ziel erkennbar ist.

Das ist nicht gerade eine glückliche Vorstellung. Aber sie soll uns nicht daran hindern, die Hoffnung zu verlieren, die Hoffnung darauf, dass wir irgendwann erkennen, dass Freundschaft mehr ist als Beziehung, dass Geben glücklicher macht als Nehmen und dass dein Nächster nicht dein Konkurrent sein muss. ■

Mahnung

Mensch gib acht
dass du nicht winzig
unter den Sternen wandelst!

Lass
dich ganz durchdringen
vom milden Licht der Sterne!
Dass du nichts bereuen musst
wenn du dich mit einem letzten Blick
von den Sternen trennen wirst!
An deinem Ende
geh statt in Staub
ganz in Sterne über!

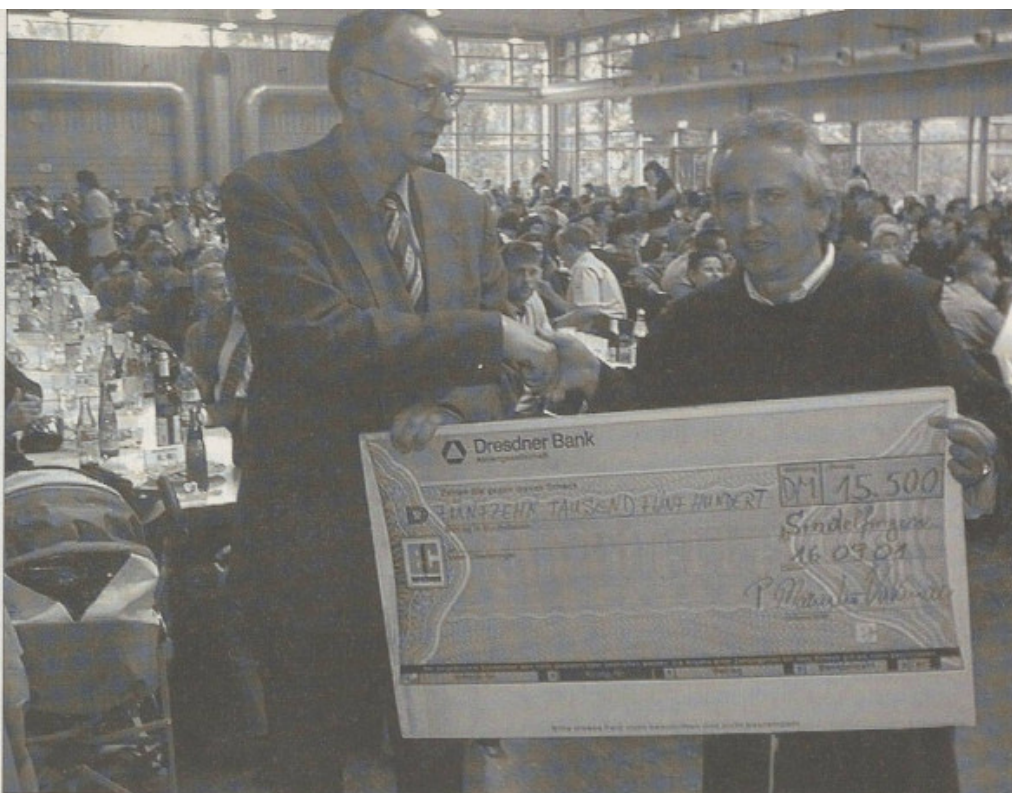
Antun B. Šimić (1898–1925)
Übers.: Wolfgang Eschker

Frieden lernen

28. Okt. 2001
Sonntag der Weltmission
missio

• **Nürnberg** – „Središnje i najvažnije naše okupljanje je nedjeljna i blagdanska misa. U želji da što većem broju naših vjernika omogućimo sudjelovanje, svete mise imamo i u mjestima u kojima ima mali broj naših ljudi (Erlangen, Forchheim, Herzogenaurach, Heroldsberg, Lauf). Stoga vas pozivamo da koristite mogućnost sudjelovanja u misi na hrvatskom jeziku. Ako je nekom teško doći na našu misu, neka se uključi u župnu zajednicu na čijem terenu stanuje. Najgore je ne ići nikamo“, piše vjernicima župnik HKM Nürnberg, don Mihael Rodić, u župnom listiću. Pritom poziva roditelje da upišu i prate djecu na vjeronauk, koji se, osim u misijskom centru, održava i u Erlangenu. Djeca i mladi mogu se uključiti i u folklornu i tamburašku skupinu te u ministrantski zbor. Oni koji imaju sluha pozivaju se na pjevanje u crkvenom zboru, a odnedavno u zajednici djeluje i molitvena skupina. Tijekom godine priređivat će se razne tribine, predavanja i susreti. „Vrata Misije su svim našim vjernicima širom otvorena. Družimo se, budimo zajedno, pomažimo jedni druge. Neka među nama vlada sloga i bratsko zajedništvo“, stoji na kraju u župnikovu pismu vjernicima. HKD „Tin Ujević“ priredilo je 14. rujna kazališnu predstavu „Gustsalon“, o životu i radu A.G. Matoša. Društvo je 6. listopada priredilo i koncert jazz glazbe, koji je održao Ivan Kapec trio iz Zagreba. Za prikupljenu pomoć zahvalili su: za gradnju crkve u Gornjoj Dubici, BiH, (2 800 DM), župnik fra Ivica Vidak; za bolesnika u slavonskim Punitovcima (1 500 DM), župnik vlč. Mato Gašparović; za kninski Caritas (1 500 DM) fra Petar Klarić. ■

Fra Marinko je dr. Krželju predao ček za splitsku bolnicu u iznosu od 15 500 DM

• **Pforzheim-Bruchsal** – Jubilarni 50. broj glasila Misije „Prisutnost“ izišao je u srpnju na 32 stranice. „Izlazeći već kroz 20 godina u različitim raitmu (uglavnom dvaput godišnje) „Prisutnost“ je uspjela preživjeti sve promjene, kako objektivne tako i personalne naravi. Izgled je mijenjala ovisno o grafičkim i uredničkim mogućnostima, a intencija je uvijek ista: uputiti našim iseljenicima riječ kojom bi se barem donekle premostila vremenska i mjesna razmaka...“, piše u uvodnoj riječi jubilarne broja. U njemu je više zanimljivih priloga: o otuđenosti (župnik don Ivan Bolkovac), o teologiji laikata prema II. vatikanskom saboru (pa-

storalni referent Dominik Spajić), o odgoju odnosno ljepoti davanja (Mladenka Marinović-Sušac), o aktualnim društveno-političkim temama (Predrag Zrinjski i Ivan Vranješ), o hrvatskim povijesnim velikanima: o fra Anđelu Zvizdoviću i Katarini Kotromanić (Antun Šimić), o Marku Maruliću na njemačkom jeziku (Ana Andrić), o važnosti aktivnog vjernika (Dejan Zdravac). Tu je i reportaža s hodočašća u Svetu zemlju Melanie Bukvić, pisani i crtani radovi Hrvatske dopunske škole te vijesti iz života Misije. Na koncu list objavljuje i oproštajne riječi don Stjepana Pasarića, duhovnog pomoćnika, koji se vraća u domovinu. ■

Trojstvena vjernost

Trojedni Bog je solidarni Bog koji nadahnjuje nas ljude na solidarne odnose. Jer Bog nije po kršćanskom shvaćanju veliki usamljeni egoist u nebu, nego je u sebi samomu živa razmjena i oživljavajuće zajedništvo. Bog je u najvišem smislu jedno biće povezanosti i odnosa. Zacijelo su zato najljepša imena za Boga mahom odnosna imena: Otac i Sin i Sveti Duh obojice i jedan u drugom. On stoga ne

mora najprije tražiti svoga vjernoga sugovornika, nego ga već ima u samomu sebi. I on se ne mora najprije povezivati; on je već u samomu sebi Bog koji se povezuje.

Samo kao na živu vjernost u samomu sebi i mi se ljudi možemo bezuvjetno osloniti na toga Boga. Jer on ostaje vjeran nama ljudima po tomu što ostaje vjeran prema samomu sebi: Trojedni Bog je upravo i zato

solidaran Bog koji se brine za nas ljude, jer je u samomu sebi solidaran kao zajedništvo Oca, Sina i Duha.

Trojedni Bog je upravo stoga Bog na kojeg se moramo ugledati u svom društvenom razmišljanju, djelovanju i ponašanju, jer je on samomu sebi najveća moguća društvenost u predanju Oca Sinu i Sina Ocu u Duhu Svetom. I trojedni Bog je baš radi toga stvarni temelj svega ljudskog života, jer je on život koji struji u njemu samomu u uzajamnom plodnom odnosu između Oca, Sina i Duha. Kurt Koch

● **Berlin** – U crkvi sv. Klementa 23. rujna svetu misu predvodio je fra Mladen Sesar, župnik župe sv. Ivana Krstitelja u Roškom Polju kod Tomislavgrada. On je s gradonačelnikom Zdravkom Prkom pohodio ljude iz Roškog Polja koji žive i rade u Kasselu, Koblenzu, Berlinu i Kölnu. Nakon mise u misijskoj dvorani u Berlinu okupio se veliki broj obitelji iz duvanjskoga kraja. Goste iz domovine pozdravio je župnik fra Jozo Župić. O gospodarstvenim i drugim poteškoćama Roškog Polja govorili su potom fra Mladen i gosp. Prka. Roško Polje imalo je 1962. 3 080 stanovnika a sada samo oko jednu tisuću, uglavnom starijih. Jedan od razloga izoliranosti tog sela je i slaba cestovna povezanost s drugim krajevima, pa je u tijeku gradnja ceste koja život znači. Taj skupi projekt podržali su i berlinski vjernici skupivši 18 700 DM. Inicijatori akcije se nadaju skupiti oko 100 000 DM od iseljenika i radnika u inozemstvu. Nova asfaltirana cesta bit će motiv povratka, razvoja i oživljavanja cijeloga kraja. Fra Mladen je svima darovao majice s natpisom „Roško Polje – Put spaja ljude – Zidine“, te privjeske, lančice, zastavice. Roškopoljani su i na ovaj način pokazali privrženost i ljubav prema rodnom kraju.

Od 27. do 30. rujna gosti HKM Berlin bili su orkestar i mješoviti zbor Gospe od Zdravlja iz Splita, pod vodstvom dirigenta fra Stipice Grgata i orguljašice s. Zorislave Radić. Pred velikim brojem hrvatskih i njemačkih gostiju oni su 29. rujna, na poziv HKD „V. F. Mažuranić“ izveli koncert duhovnih pjesama u bazilici sv. Ivana na Kreuzbergu. Zahvalili su im hrvatski i njemački župnik, gradonačelnik berlinske općine Wilmersdorf (grad prijatelj Splita) te predsjednica „Mažuranića“ Ana Wegener. Nakon koncerta je bilo druženje u misijskoj dvorani, a nazočne je zabavljao band „Domino“. Pjevači iz Splita nastupili su i na hrvatskoj misi u 12 sati. Na putu u Berlin svratili su i u Leipzig, gdje su pohodili grob velikog skladatelja J.S. Bacha. **J. Župić**

● **Aachen** – Jesenski broj „Ognjišta“, lista HKM Aachen, donosi na naslovnici pobjedničku fotografiju Gorana Ivaniševića, ovogodišnjeg pobjednika teniskog turnira u Wimbledonu. O tom Goranovu pothvatu list opširnije piše na 7. stranici. Osim toga list prenosi vrlo zanimljive tekstove iz drugih katoličkih novina, pa tako i razgovore s karizmatikom Jamesom Manjackalom, makedonskim grčko-pravoslavnim biskupom Kirom Stojanovim, prilog o hakerima, vijesti iz domovinske i mjesne Crkve te najznačajnije događaje u Misiji. ■

● **Hanau** – U župom listiću za rujna i listopada župnik fra Marijan D. Kovač pozvao je roditelje i djecu na pohađanje vjeronauka i na molitvu za novog biskupa biskupije Fulda, mons. Heinz Josefa Algermissena, koji je uveden u službu 23. rujna. Šestero prvopričesnika HKM Hanau pomoglo je siromašnim vršnjacima u domovini skupivši dar od 144 DM, a kao pretplatu na dječji list Mak. Prvopričesnici su usto za misije skupili veliki broj poštanskih maraka. ■

● **Kevelaer** – Hrvatske župne zajednice Sjeverne Rajne-Vestfalije hodočastile su 6. listopada u poznato marijansko svetište u Kevelaer. Brojni vjernici mogli su pristupiti sakramentu ispovijedi već od 11 sati, a svečau misu predvodio je mons. Marko Culej, varaždinski biskup. U 16 sati održana je i tradicionalna procesija do Hrvatskoga križa. ■

● **Frankfurt** – U povodu blagdana Male Gospe, HKM Frankfurt je 9. rujna proslavila po prvi put Dan župe, koji bi trebao postati tradicionalnim. Misu je u crkvi sv. Ante predvodio i propovijedao župnik fra Petar Vučemilo u zajedništvu s delegatom fra Josipom Klarićem i frankfurtskim hrvatskim dušobrižnicima. Slavlje Dana župe nastavljeno je na otvorenom, i to u ulici Niedenu, koja je toga dana bila posve zatvorena za promet, te u župnom dvorištu i dvorani Hrvatskoga centra. Župno vijeće i Frama kao organizatori su ugostili oko dvije tisuće ljudi. Na koncu su svi bili izuzetno zadovoljni. Za zabavu su se pobrinuli band „Virus“ te dječja skupina „Bubamare“. Bila je to lijepa slika hrvatskoga zajedništva u Frankfurtu u kojem živi više od 80 nacija iz 147 zemalja.

Od 2. do 6. listopada priredeno je hodočašće u Asiz, Padovu, Veneciju i Einsiedeln. U tom hodočašću sudjelovalo je stotinjak vjernika, koji su putovali u dva autobusa. Snažne dojmove vjernici osobito nose s grobova dvojice velikana vjere, sv. Franje Asiškoga i sv. Ante Padovanskoga. Oduševljeni su njihovim evandeoskim svjedočenjem i životom. Njima su uputili brojne molitve i osnažili svoju vjeru. Usred jesenskih školskih praznika župa je 29. rujna priredila i izlet vjeroučenika u Europapark. U misijskoj dvorani, Rüsterstr. 5, slave se posebne mise za djecu i učenike, i to 7. i 21.10., 4. i 18.11. i 2. i 16.12. ■

Ulica Niedenu u Frankfurtu bila je zatvorena za promet u prigodi proslave prvoga Dana župe

Devojke HKM Sindelfingen unose u procesiji lik Gospe velikoga hrvatskoga zavjeta. Foto: S. Puđa

● **Sindelfingen** – Vjernici HKM Sindelfingen svečano su 16. rujna proslavili blagdan Gospe velikoga hrvatskog zavjeta. Koncelebriranu misu predvodio je i propovijedao fra Vlado Ereš, voditelj HKM St. Gallen u Švicarskoj. Poslije mise održana je kulturno-humanitarna i zabavna priredba u gradskoj dvorani. Za uređivanje odjela intenzivne njege KBC Split, osobito za intenzivno liječenje najmladih pacijenata, skupljeno je 15 500 DM. Fra Marinko Vukman, voditelj Misije, predao je taj dar dr. Vjekoslavu Krželju, pedijatru KBC Split. Dr. Krželj je zahvalio na dobroti i pomoći stuttgartskih Hrvata te istaknuo da cijeli projekt stoji oko jedan milijun maraka a da još nedostaje 25% planiranog iznosa. Dragovoljne priloge za akciju uputilo je dosad oko 8500 ljudi iz zemlje i inozemstva. U zabavnom dijelu programa nastupio je tamburaški orkestar „Matija Gubec“, mješoviti misijski pjevački zbor, folklorna skupina HKM St. Gallen, te splitska grupa „Magazin“ s kojom je pjevao i fra Marinko. Prije proslave tog blagdana i priredbe „Slobodna Dalmacija“ objavila je 6. rujna veliki razgovor s fra Marinkom Vukmanom, koji je govorio o pomoći domovini, o kršćanskom poslanju i o sadašnjem stanju u Hrvatskoj te čudnom odnosu sadašnjih hrvatskih vlasti prema iseljenicima. „Koliko god pomagali, svjenski smo da nećemo prikupiti i poslati previše; koliko god se žrtvovali, nećemo žrtvama nadmašiti one koji su ostali bez ičega, doživotne invalide ili one koji su živote položili za domovinu“, zaključuje fra Marinko. ■

● **Gießen** – HKM Gießen priredila je 30. rujna prvo župno hodočašće u marijansko svetište Maria Sternbach kod Friedberga. Hodočasnici su se najprije okupili na parkiralištu u Wickstattu, gdje je dakon Mato Valjan blagoslovio automobile. Odatle je kolona od preko stotinu hodočasnika krenula pješice kroz polje i šumu prema Sternbachu. Pritom se molila krunica i pjevale se marijanske pjesme. Prizor je bio zaista neobičan za njemačke prilike nedjeljom. Pravo iznenađenje tek je predstojalo. Došli smo naime do jedne drvene crkve usred šume, do mjesta koje se zove Maria Sternbach. U crkvi su gorjele desetine misa svijeća, ne samo kao izraz pobožnosti nego i kao osvjetljenje jer ondje nema struje. U

zajedništvu s fra Marijanom Petričevićem, župnikom HKM Giessen, i fra Ilijom Krezom, župnikom u Čukliću kod Livna, misu je predvodio fra Anto Batinić. On je u propovijedi pozvao na molitvu zahvale za sve darove i dobra od Boga, jer se tog dana slavio dan zahvalnosti za žetvu i plodove. Usto je nazočnima za uzor stavio život sv. Kristofora, koji je svim snagama nastojao postići ono najvažnije u životu, tj. imati ljubavi u srcu za Boga, za druge i za sebe te kroz život u srcu nositi utjelovljenje te ljubavi, raspetoga Isusa Krista. Poslije mise su svi nazočni zajednički ručali kod crkve. Zajednica vjernika iz Nide sve je počastila pečenim odojkom. Zadnja točka hodočašća bilo je klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu i zahvala Bogu na tom lijepom i blagoslovnom susretu. Hodočasnici su se pješice vratili do svojih automobila i obećali da će doći i dogodne, a termin hodočašća već je dogovoren za prvu polovicu rujna. ■

● **Krefeld** – U Krefeldu se 29. i 30. rujna održalo europsko prvenstvo za mažoretkinje, u kojem je sudjelovalo i oko 300 mažoretkinja iz Hrvatske. Skupina KUD-a „Vlaho Bukovac“ iz Cavtata bila je smještena kod hrvatskih obitelji u Krefeldu, Lobberichu i Mönchengladbachu. Ta skupina postiže zapažene uspjehe na prvenstvima od 1998. Inače su cavtatske mažoretkinje najtasrija takva skupina u Hrvatskoj. Poznate su po svojim odorama, čuvenim konavoskim nošnjama, ali i tradicionalnim konavoskim plesovima. Hrvatska župna zajed-

nica nije ih podržala samo na natjecanju nego je imala i dva posebna susreta s njima. Oba susreta, u Krefeldu 29. i u Mönchengladbachu 30. rujna, obilježena su zajedničkom misom, kulturnim programom te večerom. Potom su domaćini i gosti iz domovine razgovarali o aktualnim zbivanjima u domovini i svijetu, ali i o svojoj životnoj svakodnevici. Župnik fra Mato Martić zahvalio je svima koji su ugostili mlade natjecateljice iz domovine, a one su se odužile pjesmom, plesom i ljepotom. Posebno izdanje župnog listića „Rafael“ izvješćuje i o predstojećim izborima za crkvena vijeća, kao i o pastoralnom radu u ovoj godini. ■

● **Hamburg** – Svećenici i pastoralni suradnici Sjevernoga područja imali su svoj redoviti susret 26. rujna u prostorijama HKM Hamburg. O. dr. Vjekoslav Lasić, župnik HKM Hamburg, održao je predavanje s temom „Hrvatski presadeni čovjek kao vjernik“. O. Lasić je pokušao odgovoriti na brojna aktualna pitanja i probleme hrvatskoga iseljništva. Zauzeo se za integraciju u novo društvo, ali i za očuvanje vlastitoga imena, identiteta, jezika, vjere. Na susretu se razgovaralo i o drugim pastoralnim problemima i planovima: kateheza i dob krizmanika za krizmu, obiteljski seminari u korizmi, problem udaljenosti za smotre zborova. J. Ž.

● **Rüsselsheim** – U misijskim prostorijama održan je 12. rujna redoviti sastanak svećenika i pastoralnog osoblja područja Rajna-Majna. O pastoralu mladih u našim zajednicama referat je imao fra Josip Bebić, župnik HKM Mainz. On je istakao da pastoralni radnici moraju uložiti više vremena, znanja i strpljenja u radu s mladima. Valja njegovati pastoralne oblike koji potvrđuju osobnost mladih te one koji su atraktivni mladima: susreti, vikendi, hodočašća, folklor, mise za mlade, udruge mladih (npr. FRAMA). Delegat fra Josip Klarić izvijestio je nazočne o predstojećem pastoralnom skupu, smotrama crkvenih zborova i o drugim aktualnostima vezanim za hrvatsku pastvu u Njemačkoj. Domaćini susreta, fra Berislav Nikić, župnik, i s. Estera Marijić, pokazali su sudionicima obnovljene misijske prostorije. Na ručku se nazočnima pridružio i Bernd Krämer, referent za strance u biskupiji Mainz, koji je tom prigodom zahvalio s. Rozariji Župić na njezinu pastoralnom radu u biskupiji i poželio joj mnogo uspjeha na novoj dužnosti u Hrvatskoj. ■

Hrvatska povijest iz njemačk

Prof. dr. Ludwig Steindorff, ugledni njemački znanstvenik, održao je u travnju u Zagrebu predavanje pod naslovom „Hrvatska povijest iz njemačke perspektive“. Tom prigodom predstavio je i svoju najnoviju knjigu: „Kroatien. Vom Mittelalter bis zur Gegenwart“... Globalizacijski procesi ne mogu umanjiti važnost povijesnih istraživanja.

Hrvatski studiji, Hrvatski institut za povijest i Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“ organizirali su 5. travnja 2001. godine u Zagrebu u Maloj dvorani Pučkog otvorenog sveučilišta predavanje uglednog njemačkog znanstvenika prof. dr. Ludwiga Steindorffa na temu *Hrvatska povijest iz njemačke perspektive*. Tom prigodom, u sklopu predavanja, taj ugledni znanstvenik predstavio je i svoju posljednju knjigu pod naslovom *Kroatien. „Vom Mittelalter bis zur Gegenwart“*. Prof. dr. Steindorffa nazočnoj publici predstavili su organizatori predavanja dr. sci. Boris Mlačić i dr. sci. Srećko Lipovčan. Kako je u svom uvodu istaknuo dr. sci. Srećko Lipovčan, prof. dr. Ludwig Steindorff dobar je poznavatelj prilika na prostoru jugoistočne Europe, a njegova su znanstvena istraživanja poglavito posvećena proučavanju hrvatske srednjovjekovne povijesti. Znanstvenu karijeru prof. dr. Steindorff započeo je na Sveučilištu Heidelberg, gdje je i doktorirao 1981. godine slavistiku, germanistiku i povijesne znanosti. Već od sredine sedamdesetih godina taj ugledni njemački znanstvenik posjećuje prostor bivše Jugoslavije, sudjeluje u radu slaviističkih tečajeva u Sarajevu i Zadru, gdje se upoznaje s kulturom i prošlošću ovih prostora. Godine 1976./77. boravio je u Zagrebu, gdje je na Filozofskom fakultetu započeo specijalizaciju. Od 1978. do 1980. godine radio je na disertaciji „Dalmatinski gradovi u XII. st.“. Također treba istaknuti kako je prof. dr. Ludwig Steindorff bio dugogodišnji djelatnik Odsjeka za istočnoeuropsku povijest na Sveučilištu u Münsteru, a danas je redovni profesor i ravnatelj Odsjeka za istočnoeuropsku povijest na sveučilištu u Kielu, gdje predaje kolegij *Povijest Hrvatske*.

Povijest Hrvata i povijest Hrvatske

Na početku predavanja o *Hrvatskoj povijesti iz njemačke perspektive* prof. dr. Steindorff osvrnuo se na činjenicu, kako je u dosadašnjoj hrvatskoj historiografiji zamjetna razlika između pisanja „Povijesti Hrvata“ i „Povijesti Hrvatske“.

Primijetio je kako su se povjesničari u starijoj hrvatskoj historiografiji više odlučivali za pojam Povijest Hrvata, dok se u posljednje vrijeme sve više kod autora pojavljuje pojam Povijest Hrvatske, gdje je naglasak stavljen na Hrvatsku kao državu. Ova pojmovna dvojnost navela je predavača na zaključak kako je problem uvjetovan proteklom povijesnim vremenima u kojima je Hrvatska bila teritorijalno podijeljena, te u sastavu višenacionalnih državnih zajednica, što je zasigurno onemogućavalo pisanje cjelovite povijesne sinteze Hrvatske kao države. Ipak su povjesničari, istaknuo je, imali intenciju prikazati povijesni kontinuitet hrvatske državnosti pišući o povijesti hrvatskog naroda. Prilikom pisanja svoje povijesne sinteze *Kroatien. Vom Mittelalter bis zur Gegenwart* prof. dr. Steindorff služio se literaturom iz oba izvora, tj., kako je istaknuo, posebno se osvrnuo na knjige Klaića, Šišića, Macana i Pavličevića. Naglasio je kako se razvidi da se hrvatska ranosrednjovjekovna državnost održala. Iako Kraljevina Hrvatska od 1102. godine više nije bila samostalna, ipak je u nadolazećim stoljećima održavala svoje autonomne institucije, koje su sve vrijeme nosile svijest o suverenitetu, a što je po njegovom mišljenju umnogome pomoglo i kod ponovne uspostave samostalne Republike Hrvatske. Predavač naglašava kako je stoljetna podijeljenost hrvatskih zemalja zasigurno utjecala na to da se još i danas u hrvatskoj historiografiji, a poglavito kod pisanja povijesnih sinteza, primjećuje pomanjkanje integralističkog pristupa, a kao primjer navodi Istru koja je relativno kasno uključena u matični nacionalni prostor, ali njena prošlost ima duboke veze s hrvatskim kulturnim identitetom, što je osobito vidljivo u brojnim glagoljskim rukopisima. Kao jedno od glavnih obilježja hrvatskog kulturnog identiteta, po mišljenju predavača, svakako su mnogobrojni glagoljski spomenici. Budući da su u europskim znanstvenim krugovima malo poznati, u svojoj je knjizi *Kroatien. Vom Mittelalter bis zur Gegenwart*. (Hrvatska od srednjovjekovlja do naših dana) autor

pokušao približiti njemačkoj znanstvenoj i kulturnoj javnosti značenje glagoljice za hrvatski i europski kulturni identitet. Kao drugu važnu sastavnicu za hrvatski kulturni identitet ističe stoljetne veze hrvatskog naroda s zapadnoeuropskim kulturnim središtima, a to se po njemu najbolje vidi u djelima srednjovjekovnih pisaca (npr. Tome Arhida-kona i popa Dukljanina), kao i u dubokoj povezanosti sa zapadnoeuropskim kršćanstvom. Prof. dr. Steindorff, kao ugledni medijavelist i dobar poznavatelj srednjovjekovne kulture dalmatinskih gradova, naglašava važnost razvoja tih gradova od XIII. st. U njima se snažno

Povijest Bosne umnogome je povezana s poviješću Hrvatske. Ta činjenica posebno je nejasna njemačkoj javnosti, koja se ranije nije imala prilike susretati s ovakvim monografijama i studijama s naših prostora.

razvija gospodarski i kulturni život usprkos sukobljavanju različitih stranih političkih interesa. Ne samo da su se u to vrijeme snažnije počeli razvijati spomenuti gradovi, npr. Dubrovnik, nego je pod utjecajem Ugarskog dvora i u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, tj. Kraljevini Slavoniji, također započeo jači razvoj gradova, a kao primjer navodi povlastice koje su Zagrebu omogućile snažniji razvoj. Upravo se u ovim akulturacijskim procesima hrvatski identitet obogaćivao vrijednostima zapadnoeuropske kulturne tradicije. Prof. dr. Steindorff ističe kako se, zbog složenih ratnih prilika nastalih prodorom Osmanlija u srednju Europu, povijesni događaji koji su uslijedili ne mogu pravilno razumjeti, ako se prije toga bar malo ne objasni povijest Bosne, koja je umnogome povezana s poviješću Hrvatske. Ovo se nerazumijevanje poglavito događa u njemačkoj javnosti, koja se u proteklom desetljeću nije imala prilike često susretati s monografijama i studijama iz prošlosti ovih

prostora. Predavač je istaknuo kako su navedene činjenice u znanstvenim i kulturnim krugovima Njemačke slabo poznate, jer je posljednja knjiga iz hrvatske povijesti na njemački jezik prevedena još početkom XX. st. (Ferdo Šišić 1917. op. K. B.). Slično je i s njemačkim autorima koji su se bavili ovim prostorom. Prije izlaska knjige prof. dr. Steindorffa samo je jedan autor, Rudolf Kiszling, napisao knjigu o hrvatskoj povijesti (*Die Kroaten: Schicksalsweg eines Südslawenvolkes*, izašla 1956. godine u Grazu). Prof. dr. Steindorff ističe kako je upravo taj autor posebnu pozornost obratio tragičnim Bleiburškim događajima, potpuno nepoznatim u njemačkoj javnosti. Modernu povijest Hrvatske, tj. povijest XIX. i XX. st., prof. dr. Steindorff promatra iz perspektive razvoja građanskog društva u Europi, te ubrzane modernizacije europskih zemalja tijekom XIX. st.

U prinosu darova na „duhovskoj misi jezika i nacija“ u frankfurtskoj katedrali darove su na oltar prinijeli i mladi hrvatski katolici

U tim nacionalnim gibanjima ne vidi elemente negativnog nacionalizma, kako je to službena vlast bivše države predstavljala, nego ističe kako je iz socijalnog pokreta, tj. pokreta za socijalne reforme, nastao općenacionalni pokret s željom za punom nacionalnom emancipacijom, koja je u prethodnom poslijeratnom vremenu zbog komunističke ideologije i velikosrpskog diktata bila potiskivana. Upravo u pozitivnim težnjama demokratskih gibanja iz 1971. godine on vidi i klicu iz koje je nakon sloma socijalističkog društvenog sustava u Jugoslaviji nastala samostalna Republika Hrvatska.

Da Nijemci bolje upoznaju Hrvatsku

Poslije predavanja prof. dr. Steindorffa, u kojem je predstavio njemačke poglede na hrvatsku povijest, te istaknuo bitne elemente svog pristupa hrvatskoj povijesti do kojeg je došao pišući knjigu o kojoj je riječ u ovom prikazu, upriličena je tribina na kojoj su nazočni postavljali pitanja uglednom gostu. Prvo pitanje odnosilo se na njegov pogled o etnogenezi i selidbi Hrvata na ove prostore, te kojom se literaturom pritom služio? Odgovarajući na postavljeno pitanje prof. dr. Steindorff istaknuo je kako smatra da je ovu problematiku najbolje objasnio akademik Radoslav Katičić, te da je u svojoj knjizi prihvatio mišljenje hrvatskih povjesničara kako su se Hrati doselili na ove prostore potkraj VII. st. Sljedeće pitanje odnosilo se na problematiku različitih pristupa povijesnoj znanosti, kao i na različite pristupe austrijske i njemačke historiografije istraživanju povijesti Hrvatske. Naglasio je kako bitnih razlika kod istraživanja povijesne građe nema, ali ima jedna koja se

prije svega odnosi na poznavanje prošlosti ovog prostora. Austrijski istraživači bolje poznaju povijest Hrvatske zbog dugotrajnih veza dva naroda, a što se može primijetiti u knjizi Rudolfa Kiszlinga u kojoj je prvi opisao tragične događaje nakon Drugog svjetskog rata. Prof. dr. Steindorff istaknuo je činjenicu kako je upravo pišući svoju sintezu povijesti Hrvatske pokušao umanjiti nedostatak takve literature u Njemačkoj, napomenuvši pritom činjenicu, kako je u svom uvodu dr. sci. Lipovčan dobro primijetio, da njegova knjiga nema samo znanstveni karakter, već je namijenjena široj njemačkoj publici kako bi je educirala i zainteresirala za posjet i bolje upoznavanja naše zemlje. Jedno od pitanja odnosilo se na njegovo viđenje povezanosti srednjovjekovne hrvatske kulture u dalmatinskim gradovima sa zapadnoeuropskom tradicijom, te na usporedbu vrijednosti i opsega naše baštine u drugim zemljama, npr. Italijom. Predavač je istaknuo kako nema sumnje u duboku povezanost hrvatske kulture s europskom tradicijom i kulturom koja je vidljiva u dalmatinskim gradovima, u kojima se snažno primjećuje renesansni duh srednjovjekovlja, ali ipak naglašava kako su pisani izvori sačuvani u domaćim arhivima znatno siromašniji nego li je to slučaj u Italiji. Ipak, i takvi su vrlo značajni, kako za domaću historiografiju, tako i za cjelokupnu europsku kulturnu baštinu. Nadovezujući se na izlaganje predavača o stvaranju nacionalnih simbola tijekom XIX. st. prisutne je zanimalo kakav je stav njemačke javnosti i historiografije o pitanju povijesnih i nepovijesnih naroda kao dominantne teme u povijesnim djelima tog vremena i da li ovakvi pogledi mogu imati posljedice po današnja povijesna istraživanja? Prof. dr. Steindorff smatra da su ovi pogledi znanstveno zastarjeli, te da oni nemaju veći utjecaj na moderno razumijevanje povijesnih događaja.

Krešimir Bušić

Stariji hrvatski povjesničari odlučivali su se više pisati „Povijest Hrvata“, dok današnji daju prednost pisanju „Povijesti Hrvatske“, ističući Hrvatsku kao državu. Ta pojmovna dvojnost uvjetovana je proteklom povijesnim vremenima u kojima je Hrvatska bila podijeljena ili u sastavu višenacionalnih država.

Prema njegovom mišljenju, svaka je nacionalna historiografija zasnovana na stvaranju svojih nacionalnih junaka. Taj proces započinje s građanskim gibanjima XIX. st., te je i hrvatska historiografija u tijeku tog stoljeća istraživala i predstavila velikane svoje prošlosti (npr. kneza Branimira, kralja Tomislava, Zrinske i Frankopane ili bana Jelačića i dr.). Predavač navodi kako mu je za razumijevanje povijesti XX. st. umnogome pomogla komparativna analiza raspada SSSR-a i Jugoslavije iz knjige kanadskih autora Renea Lukića i Allena Lyncha *Europe from the Balkans to the Urals. The Desintegration of Yugoslavia and the Soviet Union*. (Europa od Balkana do Urala. Raspad Jugoslavije i Sovjetskog Saveza). U toj su knjizi autori predstavili sve bitne sastavnice koje su dovele do raspada spomenutih višenacionalnih država, kao i do urušavanja socijalističkog društvenog sustava. Prof. dr. Steindorff ističe i važnost demokratskih gibanja 1967.–1971. godine u Hrvatskoj.

Zdravi bolesnik

Po prirodi, čovjek je skladna i nedjeljiva duševno-tjelesna cjelina, u kojoj ljudski osjećaji izazivaju tjelesne reakcije i obrnuto.

Psihosomatski poremećaj upućuje na činjenicu da je poremećeno uzajamno djelovanje između tijela i duše, koji prestaju međusobno komunicirati.

Što je psihosomatski poremećaj?

U svakidašnjem razgovoru atribut „psihosomatski“ nailazi na niz predra-suda i pogrešnih tumačenja. Dok ga jedni povezuju s duševnim poremećajem (čime se dotična osoba smatra „neura-čunjivom“), drugi drže kako je zapravo riječ o umišljenim bolesnicima. Riječ „psihosomatika“ je grčkoga korijena i sastoji se iz dva dijela: psihe=duša, soma=tijelo.

Polazimo od činjenice da je čovjek prirodno skladna i nedjeljiva duševno-tjelesna cjelina, u kojoj ljudski osjećaji izazivaju tjelesne reakcije i obrnuto.

Korijeni psihosomatskoga poreme-ćaja nalaze se u cijepanju, razdvajanju uzajamnoga djelovanja tijela i duše na dvije zasebne cjeline, koje prestaju me-dusobno komunicirati.

Ono što je neobično za psihosomat-ski poremećaj je činjenica da se doživlje-na bol pacijenta ne da medicinski točno utvrditi („dokazati“), dijagnosticirati, lo-kalizirati, nego se kreće u sivoj zoni iz-među tijela i duše, što s obje strane iza-ziva niz pitanja i nedoumica. Nabrojat ćemo neke od karakterističnih tegoba: glavobolja, bolovi u predjelu kralježnice, ubrzan rad srca, vrtoglavica, malak-salost, osjećaj gubitka daha, panično znojenje, gubitak ravnoteže, manjak koncentracije, zaboravnost, povišeni stupanj iritiranosti, mučnina u želucu, povraćanje, suha usta, nedostatak teka itd. Kako je, dakle, moguće da je bol pri-sutna, a „neuhvatljiva“?

Što je bol?

Bol možemo opisati kao „sigurnosni uređaj“ središnjega živčanog sustava koji bdije u nama i nad nama. On nam pravovremeno šalje poruke da s nekom tjelesnom ili duševnom funkcijom nešto nije u redu, te da trebamo reagirati. Naš živčani sustav reagira na svakovrsne podražaje: toplina, pritisak, udarac, oz-ljeda, nedostatak zraka itd. Prikupljene informacije s periferije prenosi u središte u kojemu se obavlja njihova obrada. Taj

postupak bismo mogli usporediti s no-vinskom redakcijom u koju pristižu vije-sti iz cijeloga svijeta. Njihova je zadaća prosuditi koje su vijesti važne a koje ne. Ova činjenica upućuje na sposobnost našega mozga da interpretira bol kao takvu. Slikovito rečeno: mozak je u sta-nju „otvoriti“ i „zatvoriti“ vrata boli. Vrata su otvorena kada smo žalosni, očajni, prestrašeni, zabrinuti, napeti, ne-mirni; zatvorena su kada smo opušteni, sigurni, radosni, dobro raspoloženi, akti-vni, poletni. U slučaju kronične boli može se kazati kako je definitivno iz-gubljena sposobnost „zatvaranja vrata“.

Značenje psihosomatskog poremećaja

Psihosomatski poremećaj nije ništa drugo nego vanjski signal, upozorenje našega tije-la da u našem odnosu prema životu, ljudima i događajima nešto nije u redu. U fazi nastanka oni imaju preventi-vnu funkciju, koja – očigledno – nije bila uzeta zaozbiljno niti dovoljno uvažena. Praktički, tek kada je došlo do ozbiljnoga pore-mećaja, osoba je shvatila svu ozbiljnost situacije i zatražila pomoć.

Prvotna zadaća osobe stručnjaka (li-ječnika, psihoterapeuta, neurologa, du-šobrižnika) sastoji se u otvaranju vidika, pojačavanju i predočavanju izravnoga odnosa između poremećaja kao takvoga i drugih životnih polja. Prvi korak na putu prema ozdravljenju pacijenta znači posvješćivanje i preuzimanje vlastite odgovornosti glede načina života. Pri-tom nije nevažno spomenuti položaj, ulogu i funkciju „bolesnika“. Gotovo u svim kulturama svijeta bolesnici uživaju poseban tretman, zaštitu, imaju prednost.

Suživot sa psihosomatičnim „bolesnicima“

Najuži članovi obitelji, rodbina, pri-jatelji i poznanici nalaze se u vrlo po-

blematičnoj situaciji, koja oscilira od iskrenoga suosjećanja, sažaljenja do volje za pomaganjem ili osjećaja da ih „bolesnik“ iskorištava. U tome pogledu oni trpe barem onoliko koliko i pacijenti sami. S jedne strane, osjećaju se jakima – jer su zdravi i snažni; s druge strane, kada oboljelom članu pokušaju pomoći savjetima ili prijedlozima, i sami iskuse svu gorčinu nemoći. Budući da svoga životnoga druga/ricu otprije poznaju kao bitno drukčiju osobu, pokušavaju na sve načine vratiti ih u prvobitno stanje. Međutim, nemaju hrabrosti niti snage to otvoreno reći. Istodobno, njihov život je

Ova činjenica upućuje na sposobnost našega mozga da interpretira bol kao takvu. Slikovito rečeno: mozak je u stanju „otvoriti“ i „zatvoriti“ vrata boli. Vrata su otvorena kada smo žalosni, očajni, prestrašeni, zabrinuti, napeti, nemirni; zatvorena su kada smo opušteni, sigurni, radosni, dobro raspoloženi, aktivni, poletni.

u sve većoj mjeri uvjetovan „pacijento-vim“ stanjem. Iz obzira i griznje savjesti prema bolesnoj, zdrava osoba se ne usuđuje pomisliti na neki užitak niti priuštiti sebi išta u životu. Bolesnoj je pak potrebna pažnja i briga zdrave, bez koje ne bi mogla opstati. Na taj način se stvara bolesni odnos suovisnosti.

Konačni i najveći gubitnik je zasi-gurno sam „bolesnik“. Naime, on nikada nije 100% siguran da li ga se tretira kao „normalnu“, cjelovitu i ravnopravnu osobu, ili tek kao „jednaka“. Prevagne li u njemu spoznaja i uvjerenje kako je zbog svoje uloge bolesnika zapostavio niz drugih sposobnosti (jer inače ne bi bilo uvjerljivo), izgledi za ozdravljenje stoje jako dobro. Riječ je o ponovnome pronalaženju samoga sebe, o ponovno-me rođenju u psihološkome smislu. Na-ime, dojučerašnji „bolesnik“ je shvatio da

je gospodar svoga života, te da svoje zahtjeve, potrebe, želje može izraziti na sasvim legitiman način.

Put prema ozdravljenju

Put prema ozdravljenju od psihosomatskoga poremećaja odvija se u četiri faze:

1. Shvatiti

Za većinu ljudi od iznimne je važnosti moći shvatiti što se, kako i zašto događa. Napose je važno spoznati vlastiti udio, ulogu „bolesnika“ koju je osoba svjesno ili nesvjesno preuzela. Istraživanje i upoznavanje samoga sebe mogu nas katkada odvesti u vrlo mračne predjele naše osobnosti, gdje smo sami i gdje nas je strah.

2. Ojačati

I najobičnije duševne i tjelesne smetnje izazivaju u nama nelagodu, loše raspoloženje, možda srdžbu. Kada je riječ o zahtjevnim promjenama, čovjek se brzo obeshrabri. No, treba imati na umu da svaka slabost sadrži u sebi i jakost (i obrnuto). Tko pokušava riješiti problem na taj način da neprestano traži pogreške i nedostatke, taj dodatno zaoštava problem. Ojačati ne znači ništa drugo nego vidjeti i vrednovati sposobnosti, jake strane druge osobe.

3. Odlučiti

Odluka se odnosi na napuštanje „linije manjega otpora“ – uloge „bolesnika“, te traženje stručne pomoći. Doktor, psihijatar, psiholog, ili bilo tko drugi, nije sveznaajući niti svemoguć.

Odluka i želja za ozdravljenjem znače svijest da nitko ne zna bolje od nas samih što je za nas dobro u životu. Tko je sposoban samostalno donositi odluke, taj djeluje već kao zdrava osoba.

4. Promijeniti se

Svaka promjena je ujedno i kriza. Promjena je usko vezana za nesigurnost, gubitak, neizvjesnost, rizik. Neke promjene nastupaju spontano, dok je za druge potrebno dugo vremena. Mnoge promjene otpočnu i završe pukim „pokušajem“. Drugim riječima, „pokušati“ često ne znači ništa drugo nego opravdanje za unaprijed planirani neuspjeh.

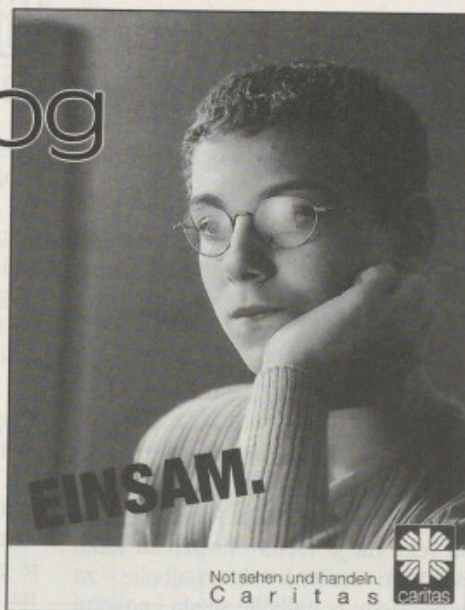
Andeo samačkog života

Bez samačkog života nema ni pravog odnosa prema Bogu niti upoznavanja samoga sebe.

Mnogi se ljudi boje samačkog života. Ne osjećaju se dobro kad su sami. Stalno trebaju druge ljude oko sebe da bi osjetili život. Samački život također može biti blagoslov.

Bez samačkog života nema stvarnog odnosa prema Bogu a ni upoznavanja samoga sebe. Mnogi zamjenjuju samački život s napuštenošću, osamljenošću i izolacijom. Samački život međutim bitno pripada svakom duhovnom putu. Svi veliki osnivači religija povlačili su se u pustinju i imali su iskustvo pustinje. I Isus je išao putem samačkog života kad je postio 40 dana u pustinji. Suočio se s vlastitom istinom i našao Boga, svoga Oca na nov način. Želim ti anđela samačkog života, da te uvodi u plodnu osamu, u osamu u kojoj se prepoznaješ onakvim kakav stvarno jesi, u kojoj nisi zanimljiv sebi nego si suočen sa svojom golotinjom. Ako se ohrabriš biti sam, otkrit ćeš kako je lijepo biti sav za sebe, i da ništa ne pokazuješ, niti dokazuješ, niti opravdavaš. Možda ćeš iskusiti da si sasvim jedno sa samim sobom. To se nalazi u njemačkoj riječi „Alleinsein“ = all eins sein, doduše u trostrukom značenju: prvo, sav biti jedno sa sobom. Čeznja za jedinstvom bila je tipična već kod Grka. Oni su se osjećali rastrganima između različitih želja i potreba. Mi danas ponovno shvaćamo tu čeznju za jedinstvom. Osjećamo se rastrganima između različitih ponuda i najrazličitijih nastojanja. Kako se osjećam kod svega toga što otkrivam u sebi, za svoje jedinstvo, za sponu koja veže međusobno sve?

Drugo značenje smjera na sve ljude. Biti jedno sa svime i sa svima, solidariizirati se u svojoj dubini sa svim ljudima i osjećati se jedno. Što više prionem uz svoju vlastitu samoću, tim dublje se osjećam povezanim s ljudima oko sebe. To su iskusili nekadašnji monasi koji su svjesno išli u samoću. Oni su se povlačili

od ljudi da bi na dubljoj razini bili jedno s njima. Tako Evagrius Ponticus, vrlo uvaženi monaški pisac, piše: „Monah je čovjek koji se odijelio od svega i osjeća se povezanim sa svime. Monah zna da je jedno sa svim ljudima, jer svagda nalazi sebe u svakom čovjeku“. U svojoj samoći osjećam svoj vlastiti temelj. U tom temelju duboko sam povezan sa svim ljudima. Tu osjećam da mi ništa ljudsko nije strano i da sam u svojoj nutrini povezan sa svim ljudima. Treće značenje povezano je sa svemirom. Od Friedricha Nietzschea potječe riječ: „Tko poznaje posljednju osamljenost, zna posljednje stvari“. U samačkom životu naslućujem da sam jedno sa svakim, s Posljednjim, s Prauzrokom svakoga života. To iskustvo samačkog života bitno pripada čovjeku. Ne kaže uzalud Dostojevski: „Privremena samoća za normalnog čovjeka potrebnija je od jela i pića“. U samoći osjećam ono što odlučuje mojim životom, u svemu sudjelujem, u stvaranju svemira, konačno u Onome koji je sve u svemu.

Ako te andeo samačkog života uvodi u to osnovno iskustvo tvoga ljudskog života, tada u tebi iščezava strah od samoće i osamljenosti. Osjećaš da si tamo gdje si sam, da si sa svime jedno. Svoj samački život ne doživljavaš kao osamljenje, nego kao domovinu, kao dom. Kod kuće se može biti samo gdje stanuje tajna. Tamo gdje te andeo samačkog života uvodi u posljednju tajnu koja gospodari našim svijetom, ti nisi sam, uistinu si kod kuće. Ta tajna, koja sve obuhvaća, daruje ti domovinu koju ti nijedan čovjek ne može oteti.

Priredio: Jozo Župić

Ilija Ribičić 1947.–2001.

Glas koji je toliko puta pjevao u toj istoj crkvi, u katedrali, na turnejama, na koncertima, na obiteljskim slavljinama. Svi pjevači i cijela zajednica pjevali su međutim za njega, za pokoj njegove duše, u znak zahvalnosti i poštovanja. Pjesmom se naime dvostruko moli, znao je to i pokojni Ilija.

Ilija Ribičić bio je dobar i plemenit čovjek, gospodin i gentleman. Ali ponajprije – uzoran i praktičan vjernik. Već je poslovično kako se naši ugostitelji u Njemačkoj žale kako od posla nemaju vremena za crkvu i misu. Ilija je gotovo svake nedjelje bio u crkvi i na misi. Jednom smo razgovarali o tomu, pa mi je rekao da mu je majka tako savjetovala: crkva i misa nedjeljom na prvome mjestu, a zatim sve ostalo. Majčin savjet i vlastitu vjerničku svijest slijedio je do posljednjeg daha života. Nije gubio nadu. Svojim optimizmom, vjerom i pouzdanjem u Boga tješio je sve oko sebe. Umro je u čvrstoj vjeri u dobrog Boga, opremljen i okrijepljen svetim sakramentima.

Pokopan je 20. rujna na mjesnom groblju sv. Juraj u rodnom Brelima. Neka ga Gospodin nagradi vječnim životom u svome Kraljevstvu.

Počivao u miru Božjem! A. B.

Nakon što je 17. rujna 2001. u Frankfurtu, poslije kratke ali teške bolesti, preminuo Ilija Ribičić, mnogi su rekli da je točna ona izreka kako Bog prije vremena uzima najbolje – za sebe. Među te najbolje spada i pokojni Ilija, koji je bio najbolji svojoj supruzi Ani, kćerima Dolores i Kristini, sinu Miljenku, bratu Tončiju te sestrama Terezi i Ani. Ali on nije bio samo najbolji muž, otac i brat, nego i prijatelj, ugostitelj, praktični i aktivni vjernik, pjevač u crkvenom zboru, član dalmatinske klape, samozatajni dobrotvor...

Misa zadušnica s ispraćajem pokojnika slavljenja je 18. rujna u crkvi sv. Ante u Frankfurtu u 16 sati. Iako je bio radni dan, u crkvi se iskupilo mnoštvo pokojnikovih rođaka, prijatelja, poznanika i poštovalaca. Pod misom je rekvijem pjevao crkveni zbor, ali se u njemu nije čuo Ilijin glas.

Mijo Buljan

zajednice a potom i kao predsjednik crkvenog vijeća. Po prirodi je bio veseo. Njegova harmonika i topli glas davali su poseban ugođaj na našim slavljinama, koja je rado organizirao. Iako je Mijo sa svojom obitelji niz godina živio u Njemačkoj, nije tudina smetala da bude i ostane što jest: čovjek, kršćanin, Hrvat. Posebno mu je ležao na srcu kršćanski odgoj djece i redovito sudjelovanje na nedjeljnoj misi. Župna zajednica u Wetzlaru dugo će zadržati dragu uspomenu na pok. Miju, a rodni Proložac u Hrvatskoj čuvat će njegovo tijelo do uskrsnuća mrtvih. Neka mu Bog milosrda udijeli vječnu radost. Njegovoj obitelji izražavamo kršćansku sućut.

Počivao u miru Božjem! M. Aračić

U Wetzlaru je 10. rujna 2001. u 52. godini života prestalo kucati srce plemenitog čovjeka i predsjednika crkvenog vijeća gosp. Mije Buljana. Svi mi kao župna zajednica dobro znamo cijeniti što je pokojni Mijo nesebično činio niz godina kao aktivni član ove

Ja nemam vjeru, vjera ima mene

Francuski kazališni redatelj Robert Hossein postavio je na scenu po treći put svoju predstavu „Isus, uskrснуće“ u pariškoj Palači sportova. List „La Croix“ piše: „On je katolički kršćanin, jer to najveća konfesija u Francuskoj. Ali, on odbija biti „klasičnim vjernikom“. „Ja idem u crkvu kad imam potrebu da se osvježim. Ondje mogu meditirati – sam“. Hossein se dao krstiti početkom 70-ih godina. „Mislio sam da moja sloboda dotad nije bila potpuna“, kaže on, a časopis o njemu piše: „Kao kršćanin R. Hossein je sličan Jeanu Valjeanu iz romana „Jadnici“ V. Hugoa: pun protuslovlja, žedan otkupljenja, ali također kadar pomoći drugima da raskinu svoje okove. „Ja nemam vjeru, vjera ima mene“, glasi jedna od njegovih najdražih izjava. ■

OGLAS

Vrlo povoljno prodajem više čestica zemljišta blizu Rijeke. Neke čestice su vrlo blizu moru, a od nekih je do mora 30-ak minuta vožnje. Za površinu i cijenu te ostale obavijesti nazvati na telefon u Njemačkoj: 0 20 41/6 81 29 M. Körwer

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA

S	J	E	S	T	I	A	L	A	N	E	P
M	A	L	K	I	C	A	D	U	G	E	Č
U	G	A	R	K	E	I	V	A	N	O	T
Š	O	B	O	T	U	R	T	A	U	E	
E	D	O	V	P	A	R	A	D	A	J	Z
N	A	K	R	I	V	I	T	I	A	R	E
O	M	R	K	N	U	T	I	H	R	T	
S	A	V	A					E	Z	E	
T	R	A	P					N	O	V	
I	V	E	R					O	L	O	Š
A	N	I	T	A				S	I	N	A
R	I	T	A	M				T	N	K	
I	Č	I	O								
S	S	O	N	A	T	A	P	A	O	Č	A
T	R	E	N	K	O	Š	M	A	R	U	R
O	A	O	T	O	K	A	A	M	A	L	I
T	J	A	I	V	A	N	K	R	I	V	I
E	N	T	E	R	I	T	I	S	N	A	N
L	A	M	P	E	A	N	I	S	L	A	K

Rješenje pošaljite najkasnije do 1.11.2001.

Sakramenti – otajstva vjere

Mariofil Soldo	Protivnici, suparnici	Liturgija (hrv.)	Pokošena trava druge kosidbe	Sinagoga	"U ime Oca"	Gradić u Sloveniji (živa)	Sklop i cjelina (mn.)	Fosfor	Stara mjera za težinu (mn.)	Radijski ili televizijski	Teutini podanici	Grčko slovo (Jota)	Sprava za mjerenje jakosti vina	Žensko ime Darinka
Drveni duhački instrument					Sakrament pomirenja „Rabat“									
Krizma ili ...								Poredak vozila u kretanju						
Vrsta lovačkog psa					Renata Sabljak Nogometni trener Davor			Izdavač, nakladnik Država u Aziji						
Pozivati novake u vojsku									Iridij Ivica Njerš			Makarska Slanik, Slanica		
Starogrčka božica usuda				Donijeti na svijet jare ... mi dolazi na oči										Premetaljka
Nataša Leto			Sredstvo za ... Nakap-nica								Češki ekonom. sik Italija			
Krupa, grad					Grčki otok u Jonskom moru	Isaac Newton			Ukrasna biljka, krin					
Žitelji otoka Iža										Dulje vremensko razdoblje Zahvalna žrtva				
Jerko Tipurić					„Tona“									
Temeljni sakrament					Pomalo gorak					Ed Nelson			„Gram“ Snažnim pokretom odrezati	
Vrsta morske ribe										Prijekor, prigovor				
„Rabat“		Magareće glasanje Bolesničko ...								Njemačko žensko ime				
Konopčić										Prvi samoglasnik		Rene Medvešek Popis adresa		
„Teritorijalna obrana“			„Oplošje“ Španjolska	Mjesto kod Sarajeva	Kabina na brodu	Čitajte Živu zajednicu	Tuga	Erbij	Njem. predsjednik Johannes Dušik					Prvo slovo abecede
Hrvat. ugar. kralj (1196 – 1204.)						Sedmi sakrament Zao duh, vrag								
Slova ispred O i B			Slavonski ban Skladatelj Armatulić							„Space Research Institute“ O. Reisinger				Pisac Ramrljak
Židovski prorok									Nasilno oduzeti Dosjetka, doskočica					
Neobranljiv teniski servis				Komičar Carrey			Biljka usnača, brezina							
Goran Rušinović				Vanadij			Radij							
Oni koji gnjavaju, dosađuju										Jasna Ancić			„Amper“ Kisik	
Svećenički ...				Rov, jarak						Šahist Nimcović				

FRANKFURT

Tko sam ja? Ja sam ja!

Prizor
s
predstave

Kazalište Theaterhaus iz Frankfurta priredilo je od 20. do 27. rujna 8. Međunarodni festival dječjih i omladinskih kazališta. Uz brojne nastupe njemačkih kazališnih skupina te skupina iz drugih europskih zemalja, nastupila je i zagrebačka „Mala scena“ kao hrvatski predstavnik. Mali zagrebački glumci izveli su predstavu „Ja sam ja“, i to dva puta na njemačkom i jednom na hrvatskom jeziku. Predstavu na hrvatskom jeziku 23. rujna gledali su i učenici Hrvatske dopunske škole iz Saarlanda, kao i mnoštvo Hrvata iz Frankfurta i okolice.

U režiji Ivice Šimića, na literarnom predlošku „Ja sam ja“ autorice Mire Lobe, prikazana je iznimno zanimljiva dramska radnja smještena u prirodi i životinjskom svijetu.

Jedno čudno biće radosno šeta kroz šumu. Susreće žapca i tu dolazi do zapleta radnje.

„A tko si ti?“, upita žabac.

Čudno biće nije znalo odgovoriti na to pitanje pa je zbog toga postalo vrlo tužno. Zato ide u potragu za odgovorom. Postavlja isto pitanje raznim životinjama: konjima, kravama, ovčama, kozama,

ribama, pticama. Pritom se pokušava poistovjetiti s njima. Sve je međutim bilo uzalud.

S nestankom nade u mogući odgovor dolazi do vrhunca dramskog pitanja: „Zar sam ja Nitko?“

Pitanje će ostati stalno mjesto i realistički motivirano sve do trenutka obrata, tj. do spoznaje besmislenosti tražanja za odgovorom kod drugih. Čudno biće nalazi odgovor u samom sebi: „Ja

postojim! I sigurno znam tko sam: JA SAM JA!“

Ta spoznaja vraća mu vedrinu i životnu radost. U zanosu sreće govori isto životinjama koje to potvrđuju: „Da, ti si ti!“ I žabac se slaže s tim. Rasplet radnje uvjetovat će prstenasta struktura. Po izvanrednoj pozornici vješto su se kretala dva iskusna glumca: Larisa Lipovac (čudno biće) i Ivica Šimić (životinjski svijet u pojedinačnim preobrazbama). Scenski likovi – iz basne, u personificiranim dijalozima i monolozima, uz verbalne didaskalije, ostvarili su bogatstvo ekspresivnosti hrvatskoga jezika. Autentičnosti izvedbe doprinijeli su melodramatski elementi, spretno izmjenjivanje mizanscena, plastičnost scenografije i maštovita kostimografija.

Djeca, učenici nastave na hrvatskom jeziku i odrasli našli su se tako u Frankfurtu u jedinstvenoj prilici da uživo gledaju jednu predstavu na hrvatskom jeziku. Predstava im je osim toga omogućila da se nadu u zajedničkoj doživljajno-spoznajnoj slici svijeta u kojem svaki pojedinac postoji originalno i neponovljivo. U tom svijetu svatko može ponosno reći: „JA SAM JA!“

Gledatelji su bili oduševljeni predstavom, pa su autore i glumce nagradili dugim pljeskanjem. Učenici dopunske škole iz Saarlanda sa svojom nastavnicom zahvaljuju svima koji su im omogućili pogledati tu zanimljivu kazališnu predstavu, a ponajviše gospodi Silviju Kusu, Branku Vukadinu, Anti Božiću i Stjepanu Jagodiću.

Lucija Šarčević

Zaljubljenici u kazalište.
Polaznici HDŠ iz Saarbrückena.

Krizmanici HKM Mosbach sa župnikom Draganom Čuturićem i sarajevskim pomoćnim biskupom dr. Perom Sudarom, koji im je početkom rujna 2001. podijelio sakrament potvrde.

◀ Djeca i najmlađi HKM Frankfurt dobro su se zabavili na prvom Danu Misije 9. rujna 2001. zahvaljujući župnim dragovoljcima. Dječja skupina „Bubamare“ bila je kreativna u crtanju ali i u šminkanju svojih lica.

Hrvatska pošta izdala je novu prigodnu marku „Hrvatski sport“ s likom Gorana Ivaniševića. Time je obilježen veliki uspjeh našeg tenisača koji je osvojio ovogodišnji Wimbledon. Marku je dizajnirao Danijel Popović iz Zagreba, prema fotografiji

jama agencije Reuter. Nominalna vrijednost marke je 2,50 kuna, a tiskana je u TIZ „Zrinski“ u Čakovcu, u višebojnom offset tisku, u arcima od devet maraka plus jedna vinjeta. Uz marku je izdana i prigodna omoćnica i prigodni list.

▼ Djevojke Josipa i Monika Šapina iz Berlina, s majicama „Put spaja ljude. Zidine“ doprinijele su akciji prikupljanja pomoći za izgradnju puta do Roškog Polja u općini Tomislavgrad. Akcija je u rujnu priređena u Berlinu.

Foto: J. Župić

Naš svijet kao selo

Wege mit Franziskus, 3/2001

Zamislite naš planet Zemlju kao selo koje bi imalo 100 stanovnika. Pritom imajte u vidu razmjerni broj pripadnika svih ljudskih rasa.

U tom slučaju bi u takvom našem selu živjelo:

57 Azijata	6 osoba posjedovalo bi 59% bogatstva cijeloga svijeta i svih šest bili bi iz USA
21 Europljanin	
14 Amerikanaca (Sjever i Jug)	
8 Afrikanaca	80 osoba živjelo bi ispod potrebitog standarda
52 žene	70 osoba bilo bi nepismeno
48 muškaraca	50 osoba bilo bi pothranjeno
70 nebijelaca	1 osoba bila bi na smrti
30 bijelaca	1 osoba uskoro bi se rodila
70 nekršćana	1 osoba (zaista samo jedna) imala bi visoku školsku spremu
30 kršćana	1 osoba imala bi kompjuter
89 heteroseksualaca	
11 homoseksualaca	

Kad se svijet promatra iz ovoga kuta, postaje jasnim da su nam prije svega potrebne tri stvari: prihvaćanje, razumijevanje i izobrazba.

Valjalo bi razmisliti i o sljedećem:

Ako si danas više zdrav nego bolestan, tada ti je bolje nego preko više od milijun ljudi koji neće preživjeti ovaj tjedan.

Ako nisi ugrožen nikakvom ratnom opasnosti; ako ne moraš doživjeti osamljenost i strah jednog zatvorenika; ako nisi mučen i gladan – tada ti je bolje ovog trenutka nego 500 milijuna ljudi, koje je Bog također stvorio i koje voli kao i tebe.

Zato bi svatko od nas trebao u ovom našem selu biti oruđem mira i pomirenja, donositi nadu očajnicima, radost ožalošćenima, svjetlo u tamu.

Svatko bi trebao pokušati prije tješiti druge nego tražiti da bude utješeno; više razumjeti druge nego tražiti razumijevanje; više voljeti druge nego tražiti da bude voljen.